GERÇEĞE DOĞRU

zafer

BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

KASIM 2021

FİYAT: 12,5 TL

SAĞLIKLI İLETİŞİM VE İYİ DİYALOG

NORMALLİK VE ANORMALLİK ÜZERİNE

ALLAH YARATTIKLARINA BENZEMEZ

ÇOCUKLAR BÜYÜR, MERAKLAR KÜÇÜLÜR

KENDİNİ İMHA EDEN TABLO

KIR ZİNCİRLERİNİ!..

ÖNEMLİ HATIRLATMA
Dergileri ellerine ulaşmayan okuyucularımız, her ayın 20'sine kadar abone servisimize bildirdikleri takdirde bir sonraki sayımızla birlikte ücretsiz olarak tekrar yolluyoruz.

Abone Servisi İletişim Bilgileri
abone@zaferdergisi.com
0 549 505 60 01 - 02 - 03

Sizlerle
Kasım 2021

Merhaba sevgili dostlarımız,
Sene sonu yaklaştıkça bizleri de bir endişe kaplıyor. Postaya, kargoya vs gelecek zamlar düşündürüyor ister istemez.
Gerçi posta dışındakilere, neredeyse her ay zam olduğu için adeta haşlanmış kurbağa sendromu yaşıyoruz ve bu zamları artık pek hissedemiyoruz.
Normalde sene sonu sürprizi yaşatan posta, bu sene yapılan zamlarla şok etti; ne diyeceğimizi bilemez durumdayız.
Yurt içi tek dergi gönderimi 2,60 liradan 9,30 liraya çıkarıldı.
Yurt dışı tek dergi gönderimi 6 liradan 23 liraya çıkarıldı. Gönderi adedi arttıkça ücret de katlanıyor.
Ayrıca postaya verdiğimiz dergilerin ortalama %10'u ulaşmadığı için tekrar göndermek zorunda kalıyoruz; bunu da hesaba kattığımızda durumun vahameti kara kara düşündürüyor.
Şikayet etmek ya da bahane ileri sürmek için değil; bu herkesi ilgilendiren ve etkileyecek bir konu olduğu için, malesef bunları paylaşmak zorunda kaldık.
...
Bu satırları yazdığım günler, Ekim ayının ortaları idi ve Kasım sayımızın baskı öncesi son hazırlıklarını yapıyorduk. Birkaç gün önce de Zafer Dergimiz için dayanabildiğimiz kadar zam yapmayalım, hangi ay bıçak kemiğe dayanırsa o zaman minimum fiyat ayarlaması yaparız diye karar almıştık. Çünkü fiyat yükseldikçe abone olmak zorlaşıyor, daha çok okuyucuya ulaşmak istediğimiz için de fiyatı mümkün olan en az seviyede tutmaya çalışıyoruz. Ancak posta ücretlerine bu akıl almaz zam yapılınca, bütün niyetlerimiz alt üst oldu.
Bu durumda sizlere Zafer'i nasıl ulaştıracağımızın çözümünü üretmeye çalışıyoruz.
Farklı ihtimaller arasında öne çıkan, Zafer'i sizlere her ay PDF olarak internetten yollamak, basılı dergiyi ise 2-3 ayda bir postayla göndermek. Fiyatlarda bir değişiklik olmazsa en yakın seçenek şu an böyle görünüyor.
...
Bediüzzaman Hazretleri, Celaleddin Harzemşah'ı örnek verir. Moğolları çok defa mağlup eden Celaleddin'e çevresindekiler derler ki: "Sen muzaffer olacaksın. Cenâb-ı Hak seni galip edecek." O, bu boş övgülere karşı imanî bir olgunlukla şöyle cevap verir: "Ben Allah'ın emriyle cihad yolunda hareket etmekle görevliyim, Cenab-ı Hakk'ın vazifesine karışmam; muzaffer etmek veya mağlup etmek Onun vazifesidir (Allah'ın karar vereceği iştir)." Teslimiyetin bu sırrını anlayan ve üzerine düşen vazifeleri en güzel şekilde yapan Celaleddin'e de Allah (cc) çok defalar galibiyet nasip etmiştir.
Biz de Zafer konusunda elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıp, bizi aşan konularda Rabbimize tevekkül ediyoruz...
Şimdiye kadar pek çok badireyi Allah'ın inayetiyle, dostlarımızın desteği sayesinde atlattık.
Okuyucularımızın mesajlarından Zafer'in çok önemli bir boşluğu doldurduğunu ve hayatlarına çok olumlu katkılar yaptığını anlıyoruz. Bizler de bu büyük ve çok değerli hizmetin devamı için Rabbimize duacıyız.
Rabbimiz cümlemizi yolundan ayırmasın, dünyada da ahirette de hepimize güzellikler ihsan eylesin. Amin.
...
Gayret, çalışmak, sefer bizim; zafer Allah'ın...❖

Suat Ünsal

içindekiler

Ulusal Süreli Yayın

Kasım, 2021

Fiyatı: 12,5 TL (KDV dahil)

İmtiyaz Sahibi:

Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği
İktisadi İşletmesi

Şirket Adına Yetkili: Cavit Çağlar

Genel Yayın Yönetmeni: Prof. Dr. Sefa Saygılı

Yazı İşleri Müdürü ve Editör: Suat Ünsal

Grafik-Tasarım: Mücahit Taşkın

Abone Servisi: Betül Büken - Sibel Aydın - M. Çağla Karaca

abone@zaferdergisi.com

Gerçeğe Doğru Zafer Dergisi

Adres: Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya

Abone Merkezi ve İletişim Adresleri

Orta mah. Pazar geçidi sk. No: 20 Adapazarı, Sakarya

www.zaferdergisi.com / zaferabone@gmail.com

İRTİBAT TELEFONLARI: 0 549 505 60 01 - 02 - 03

Nasıl Abone Olabilirsiniz?

Dergimize abone olmak ve yenilemek için telefonla arayabilirsiniz.
zaferabone@gmail.com adresine
isim, adres, telf. ve e-mail bilgilerinizi yollayabilirsiniz.

Abone Ücretleri

Yurt içi abone ücreti (12 sayı, 1 yıllık): Sadece 150 TL (KDV dahil)

Yurt dışı abone ücreti (12 say›, 1 yıllık): Avrupa 40 EURO
ABD: 50 USD, Avustralya: 60 AUD

Abone Ücretini Nasıl Ödeyebilirsiniz?

1- Kredi kartı numaranızı bize bildirerek ya da internet sitemizden ödeme yapabilirsiniz.

2- Bir PTT şubesine giderek POSTA ÇEKİ hesabımıza yatırabilirsiniz. (Lütfen posta çeki üzerine isminizi yazmayı unutmayınız.)

POSTA ÇEKİ HESAP NO: 170 880 68

Alıcı adı: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi

3- Ayrıca aşağıdaki BANKA HESAP nolarına abone ücretinizi ödeyebilirsiniz.

Banka Hesap numaraları

Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi

TL HESAP NUMARALARI

(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)
-Kuveyt Türk Katılım Bankası İBAN: **TR18 0020 5000 0957 7519 4000 01**
-Türkiye Finans Katılım Bankası İBAN: **TR59 0020 6001 0903 7795 3900 01**

EURO ve USD HESAP NUMARALARI

(Hesap Sahibi: Zafer Bilim Kültür Yardımlaşma Derneği İktisadi İşletmesi)
-Kuveyt Türk Katılım Bankası
EUR: TR07 0020 5000 0957 7519 4001 02 BIC/Swift Code: KTEFTRIS
USD: TR34 0020 5000 0957 7519 4001 01 BIC/Swift Code: KTEFTRIS

Baskı-Cilt: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş. Cihangir Mahallesi Güvercin Caddesi No:3/1 Baha İş Merkezi, A Blok Kat:2 34310 Haramidere/İstanbul

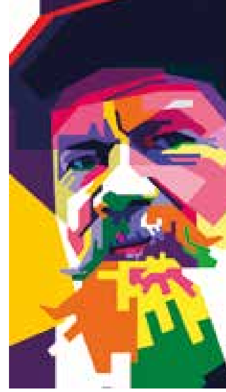
www.mega.com.tr Tel: 0 212 412 17 00 Sertifika No: 44452

SATIR / ARASI

Sadreddin Konevî

Allah bir kula rahmetini indireceği zaman kalbine bakar, orada kim varsa hepsine rahmet indirir.
Bu muhabbetin şefaatidir.
Sevdiğinize dua etmeniz bile gerekmez,
sevmek zaten en kuvvetli duadır!..

Tolstoy,

bencilliğin doğurduğu kötülüğü, cimriliğin beslediği zulmeti tarif ediyor.
İyilik, 'öteki'nin iyiliği üzerinden yürüyor ancak.
İnsanlar arasındaki iyilik gözeneklerini açmaya çağıran vahyin sesini yankılandırıyor:
"Kendi mutluluğundan başka hedefi olmayan insan kötüdür."

Rabbim!..

Sen olmasan kimin aklına gelirim ben!

— İbrahim Tenekeci

Ömer Muhtar,

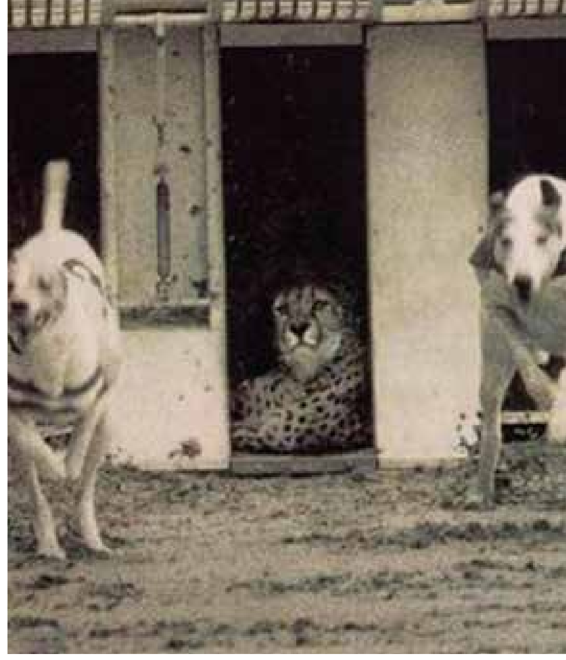
hiçbir ipin asamadığı, hiçbir kurşunun vuramadığı, hiçbir ateşin küllendiremediği gerçeği haykırıyor darağacında:
"Bana gelince,
ben celladımdan daha uzun yaşayacağım."

İnsanın hüsranını anlatan 'asr' suresinin kalbine dokunuyor Neyzen Tevfik. Eriyor her şey. Devriliyor zaman. Yırtılıyor huzurlar. Bu gerçeği fark etmeyip geçici şeylere kananları uyarıyor: "Çatlak bardaktaki suya benzer hayat.
Sen içsen de tükenir içmesen de."

Yaz sıcağından bunalanlar
sonbahar mehtabını sabırsızlıkla
beklerler,
hayatlarından yüz günün
geri gelmemek üzere akıp gittiği
düşüncesinden bile korkmadan!..

— B. Sakyamuni

"Bir gün, 'Köpek mi daha hızlı koşar, çita mı?' diye bir yarışma düzenlenir.
Köpek koşmaya başlar ama çita hareket etmez.
Yarış koordinatörüne ne olduğu sorulur.
Şöyle der: "Bazen kendini kanıtlamaya çalışmak, kendine hakarettir."

Şunu iyi bilmelisin:

Önüne çıkan yanlışa
ne kadar çabuk hayır dersen,
doğru karşına o kadar çabuk çıkar.

Ben Abdullah'ın Gözüyüm

DR. SELÇUK ESKİÇUBUK

Bütün canlılar aslında mucizevi yaratıklardır. Çünkü onlar sırlarla dolu hayat denilen bir mucizeyi taşırlar. Bunlar içinde insanoğlunun yeri ise en üsttedir. Çünkü insan; bütün canlı ve cansız varlıklar içinde yeryüzüne halife olabilecek donanımla yaratılan tek varlıktır. Ben de Abdullah'ın bedeninde bulunan onlarca mucize organdan sadece biriyim. Bir insan gözü olduğum için çok değerliyim.

Kafatasının ön yüzünde göz çukuru adı verilen korunaklı bir kemik yapı içinde bir yuvaya yerleştirilmiş durumdayım. Küçük bir pinpon topuna benzerim, ağırlığım 7,5 gr, hacmim ise 6,5 ml'dir. Ama siz benim bu küçüklüğüme bakıp sakın beni küçümsemeyin, benim çok önemli görevlerim vardır.

Abdullah henüz anne karnında iken ve adı dahi konulmamışken ilk olarak 22. günde yapılmaya başlandım ve sonra Allah'ın iradesiyle her ay farklı bölümlerim gelişerek 8. ayda birçok parçam tamamlanmış oldu. Abdullah doğumdan 6 ay sonra gözünü tam kullanmayı öğrense de en iyi görme düzeyine ancak 8 yaşında kavuştu.

Ben üç embriyonik tabakadan meydana getirilen ve çok farklı dokuları içeren karmaşık bir organım. Benim gelişmemde görevli birçok gen vardır ve bunlar farklı farklı kromozomlar üstündedir. Bunlardaki en küçük bir değişim, farklı hastalıklara hatta gözün olmamasına veya tek gözlü oluşa neden olabilir. Bu genleri farklı kromozomlara kim koydu ve bu görevleri onlara kim verdi, gözleri görebilecek organlar yapan kim? Sebepler, tesadüfler, tabiat yapıyor veya kendi kendine oluyor diyenler var. Sizce bunları kim yapıyor?

...

Beni incelerseniz dıştan içe 3 tabakayım, en iç tabakama ağ tabaka (retina) denir. Benim sıvılarla dolu 3 farklı bölmem bulunur. Her parçamın ayrı ayrı görevi vardır. Işığı nakleden bir organ olarak bir fotoğraf makinesine benzeyen parçalarım vardır ki onlar: göz kapaklarım, gözyaşı bezlerim, göz akım, sert tabakam (sklera), kornea, camsı cisim, göz merceğim (lens), damar tabakam (koroid), gözün önündeki renkli tabakam (iris), kirpiksi cisim, göz bebeği (pupil), ve en içte ağ tabaka (retina) denilen parçalarım vardır.

Göz kapaklarım; gözü korumak ve düzenli ıslatılmasını sağlamak için dakikada 10-20 kez kapanıp açılırlar.

Kirpikli kenarlar; gözümün tozdan korunmasına yardımcı olur. Kapakların iç köşelerinde üst ve alt yerleşimli 2 adet delik bulunur. Gözyaşı bezlerinden gelen gözyaşı; gözü temizledikten sonra bu deliklerden kanallar aracılığıyla burun içine akar.

Kornea; benim ön penceremdir, 25 kuruş büyüklüğünde ve saydam bir dokudur. Işık demetleri ilk defa buradan kırılarak geçer, gözbebeğine gelir.

Pupil; parlak ışıkta hemen hemen bir perde gibi kapanır, karanlıkta ise tam açılır.

Lens adı verilen göz merceğim küçük bir bademe benzer ve çevresinde güçlü kaslarım vardır. Bu kaslar gerilince Abdullah'ın yakın görmesini, gevşeyince de uzak görmesini sağlarım. Bu göz merceğim hastalanırsa katarakt denilen bir hastalık gelişir ve onun yerine ameliyatla sentetik göz merceği takılabiliyor.

Her bir parçam hastalanırsa ayrı ayrı hastalıkları olur. Bu parçalarıma ayrı ayrı görevleri kim verdi, onların uyum içinde çalışmasını kim düzenliyor? Acaba sebepler, tesadüfler, tabiat, evrim bu yapıları yapıyor ve görevlerini onlara yaptırıyor olabilir mi? Bazıları da kendi kendine oluyor diyorlar. Sizce bunları kim yapıyor?

Bir kibrit çöpüne benzeyen görme sinirimin çapı 3 mm, kılıfının kalınlığı ise 0,3 mm'dir. Görme sinirinin uçları retina tabakamın görme diski (papilla) adı verilen yerinde toplanmıştır. Mesela retina tabakam yaklaşık 0,3 mm kalınlıktadır, ön tarafta üç kat sinir hücresinden ve bunların aksonlarından oluşur. Bunun altında da ışığa duyarlı fotoreseptörler bulunur. Bunlar sayesinde aydınlıkta da görürüm, karanlıkta da. Çünkü ben her şartta görmek için yaratılmış bir organım. Karanlıkta görmemde görev alan hücrelerime çubuk adı verilir ve 120 milyon hücredir. Aydınlıkta görmemde görev alan hücrelerime ise konik hücreler denir, 8 milyon civarındadırlar.

Ağ tabakam (Retina); ışık enerjisi olarak kendine sunulan bilgiyi elektrokimyasal enerjiye çevirerek görme sinirleri aracılığıyla beyne gönderir. Benim on milyonlarca elektrik bağlantılarım vardır. Aynı anda 1,5 milyondan fazla haberi göz sinirlerim aracılığıyla beyne iletebilirim. Göz sinirim 1 mm kalınlığında ve yaklaşık bir milyon liften oluşmuştur.

Ağ tabakadaki sarı nokta yaklaşık 1,5 mm çapındadır, merkezî görme ile sorumlu konik hücrelerin göz içinde en yoğun halde bulunduğu yerdir, sarı beneğin fovea adı verilen merkezî bölgesidir. Görme keskinliğinin %90'ı 0,5 mm çaplı bu bölgedeki konik hücreler ile gerçekleşir.

Her iki gözden gelen lifler birbiriyle çapraz yaparak karıştırılır buna görme çaprazı (optik kiyazma) denir. Lifler buradan her iki beyin lobundaki görme merkezlerine ulaştırılır.
Her iki gözün sol tarafla ilgili görüntüsü sağ beyine, sağ taraftaki görüntüsü sol beyin tarafına gönderilir. Gözler birbirlerine hesaplı bir yakınlık içinde olduklarından bu yerleşimleri sayesinde çift gözle tek görme alanı ve derinlik hissi verilmiştir.

Beyinde görme ile ilgili merkez, kafatasının arkasında beynin art kafa lobu (oksipital lob) denilen bölgesindedir. Bunları böyle kim tanzim etti, gözlerimizin birbirlerine uzaklığına kim karar verdi? Hangi sebep, hangi tesadüf, hangi tabiat veya evrim bu yapıları böyle düzenliyor, bu görevleri onlara yaptırıyor? Bazıları da her şey kendi kendine oluyor diyor. Sizce bunları kim yapıyor?

...

Evet ben Abdullah'ın gözüyüm, diğer bütün organlar gibi bana verilen görevleri yaparım. Ben akıllı, iradeli değilim. Anne karnındaki ilk yapılışımdan başlayarak gelişimim tamamlanıncaya kadar gerçekleşen olaylardan haberim bile yok, genlerle bu iş yürütülüyor. Ama onların da aklı, mantığı, gücü ve iradesi yok. Ancak sizler akıllısınız, hem gözünüzle görürsünüz hem de aklınızın gözü ile görürsünüz. Ben, bana emredileni yapan bir memur, bir asker gibiyim. O zaman benim amirim kim, komutanım kim? Görmem için ışığı yaratan, beni ışığa uygun yaratan kim?

Bunları yapanı, yaratanı bulmak, ancak sizin gibi yeryüzüne halife olabilecek yetenekte, akıllı, mantıklı olan ve mantıksal akıl yürütme yapabilen insanoğlunun işidir. Bu soruların cevabını Abdullah da düşünsün, sizler de düşünün. ❖

HAZIRLAYAN: AHMET ZAFER

Kural

Süprizli Öykü

Yaşlı bir adam bankaya gitmiş. Fişini almış, sırası gelince vezneye gitmiş ve "Hesabımdan 500 TL çekmek istiyorum" demiş.

Veznedeki genç memur itiraz etmiş:

"Bey amca 3.000 TL'nin altında para çekmek istiyorsanız, ATM'den çekeceksiniz. Kuralımız böyle."

Adam bir an düşünmüş:

"O zaman hesabımdaki tüm parayı çekmek istiyorum." demiş.

Veznedar, içinden bir oflamış, bilgisayara adamın müşteri numarasını girmiş, ekrana bakınca gözleri fal taşı gibi açılmış:

"Bey amca, hesabınızda 1 milyon lira var. Bu kadar büyük meblağı ödeyemeyiz ki, önceden haber vermeniz gerek. Bu kadar paramız yok. Talebinizi alayım, yarın size bu parayı ödeyelim."

Adam sormuş:

"Peki ne kadar ödeyebilirsiniz?"

Genç veznedar kasasına bakmış, yanındaki veznelerde ne kadar para olduğunu sormuş:

"Şu anda en çok 200.000 TL ödeyebilirim beyefendi."

Adam gülümsemiş:

"Tamam o zaman hesabımdan 200.000 TL çekmek istiyorum."

Veznedar paraları toplayıp 200.000 TL hazırlamış. Hepsini tekrar saymış, adama imza attırmış, parayı adama uzatmış.

Adam önündeki para destelerinden 500 lira almış; kalanını veznedara doğru hafifçe ittirmiş ve demiş ki: "Şimdi hesabıma 199.500 TL yatırmak istiyorum."

Veznedar bir kelime bile diyemeden parayı tekrar adamın hesabına yatırmış.

Yaşlı adam 500 lirayı alıp bankadan çıkmış. ❖

Yaşadığın Âna Kıymet Ver

PROF. DR. KEMAL SAYAR

"Bir şeyin fiyatı onun için ödediğin hayatın miktarıdır." Alın teri, emek ve göz yaşıyla kurulan hiçbir şey kolayca feda edilemez.

Sahip olduğun şeyin kıymeti, başkalarının bakışında değil

senin harcadığın emekte gizlidir.

Hayatın kıymetini bil, hayata kıymet ver. Yaşadığın âna kıymet ver.

Hayat yaşanmadığında, gençliğin hülyaları yaşlılığın pişmanlıkları haline gelir.

Yaşanmamış bir hayatın, söylenmemiş sevgilerin pişmanlığını duyarız.

Her nefesin, her dakikanın lütfunu idrak etmek, hakkını vermek gerek. ❖

Ekolojik Dengeyi Koruma Adına Bediüzzamandan Müsbet Hareket Örnekleri

PROF. DR. İSMAİL KOCAÇALIŞKAN

Bediüzzaman hayatı boyunca gayet iktisatlı yaşayarak bizzat müspet hareket örneği olmuştur. Yeme içmede, giyimde ve hayatının her karesinde bunun örneklerini görmek mümkündür. Yemeyle ilgili olarak İbn-i Sina'ya atfen "...Yediğin vakit az ye. Yedikten sonra dört beş saat kadar daha yeme, şifa hazımdadır..." demektedir. Çok az yediğinin örnekleri eserlerinde belirtildiği gibi, yanında bulunmuş olan talebeleri de bu iktisatlı yaşantısına şahit olmuşlardır.

Bediüzzaman, hayvanlara ve bitkilere çok şefkatle bakmış ve onların korunması ve zarar görmemeleri hususunda azami hassas davranmıştır. Böylece ekolojik dengenin korunmasında da örnek olmuştur. Çünkü Allah'ın yarattığı her canlının dünyadaki ekolojik dengede bir vazifesi vardır. Onlara zarar verdiğimizde dengeyi bozan menfi hareket yapmış oluruz.

Bediüzzaman'ın canlılara olan şefkatiyle ilgili çeşitli örnekler vardır

Talebesi Bayram Yüksel'in anlattığına göre; Barla'da kaldığı evin önünde bulunan ve üzerinde zikir ve tefekkürle meşgul olduğu çınar ağacı için, "Ben bu çınar ağacını Yıldız Sarayına değişmem. Bu çınar benim için bin altından kıymetli" demiştir.

Yine talebeleriyle kırlara gittiklerinde lüzumsuz yere ağaç kestirmez ve "Ağaçları kesmeyin onlar da zikrediyor" dermiş. Bazan taş lazım olsa taşı kaldırdıklarında altından karınca çıkarsa hemen bıraktırır "Hayvanları rahatsız etmeyin" dermiş. Avcıları gördüğünde "tavşanları ve keklikleri vurmayın" dermiş. Köpek gördüğünde yanında ekmek varsa ekmekten verir ve "Bunlar sadık hayvanlardır" dermiş. Eşekler için, hakaret ifadesi olarak kullanılan 'eşek' yerine, çok çalışan anlamında 'işlek' dermiş.

...

Yine talebesi Hamid Ekinci'nin anlattığına göre; Bediüzzaman, Van'da bulunduğu sırada birlikte Erek dağında bir süre kalmışlar. Burada Hamid Ekinci bir gün bir kertenkeleyi öldürmüş. Bunu söylediğinde Üstad buna çok üzülmüş ve kendisine hitaben: "O hayvan sana saldırdı mı? Elinden bir şeyini mi aldı? Onun rızkını sen mi veriyorsun? Senin arazinde mi geziyordu? Onu sen mi yarattın? Onun yaratılış vazifesini biliyor musun?.." gibi sorular sorduktan sonra bu hayvanların yaratılış hikmetleri hakkında ona ders vermiş.

...

Bediüzzaman gençliğinde, Siirt'te bir tür-

bede ders çalışırken orada bulunan karıncalara kendisine getirilen çorbanın tanelerini verip, kendisi çorbanın suyuna ekmek doğrayıp yermiş. Bunu görenler niçin böyle yapıyorsun diye sorduğunda "Karıncalarda ve arılarda hayat-ı içtimaiyeye malikiyet (sosyal hayat) ve fevkalade vazifeşinaslık ve çalışkanlık bulunduğunu müşahede ettiğim için cumhuriyetperverliklerine mükâfaten kendilerine muavenet (yardım) etmek istiyorum" demiş.

...

Bir gün hapishanede sinek ilacı atılmış fakat mahlukata olan şefkatinden dolayı Üstad bundan hoşlanmamış. Atılan ilaca rağmen sinekler bir süre sonra azalacağına iyice çoğalmış. Süleyman Rüşdü isimli talebesi çamaşır ipinin üzerine konan sinekleri kovalamak istediğinde Üstad "sinekleri rahatsız etmeyin" demiş ve onların sanat harikası varlıklar olduklarından, çevreyi temizleme görevlerinden, zararlı mikropları yiyerek bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önlediklerinden, insana abdesti ve temizliği ders vermelerinden ve ekolojik dengedeki rollerinden bahsettikten sonra bunları yazdırmış ve daha sonra "Latif Nükteler" isimli kitabında yayınlanmıştır.

Sonuç ve Teklifler

• Çevreyi kirletmenin menfi (olumsuz) hareket olduğu ve bunun bireysel bir olay olmayıp bütün dünyayı etkileyen küresel ısınmaya sebep olacağı ve dolayısıyla bundan bütün canlıların olumsuz etkileneceği için kul hakkına gireceği bilincini vicdanlarda yerleştirmek için eğitimler vermek gerekir.

• İsrafın, kâinatta Allah'ın (cc) koymuş olduğu düzene ters bir davranış olduğu, çünkü kainattaki ekolojik denge denilen ahenk iktisat üzerine kurulmuş olduğundan, israfın ekolojik dengeyi bozması sebebiyle yaşantımızda iktisada riayet etmenin (tutumlu olmanın) önemi eğitime girmeli.

• Canlıları korumanın ekolojik dengeyi korumak olduğu, özellikle nesli tehlike altında olan canlı türlerini yaşatmanın bir sorumluluk olduğu bilinci yerleştirilmeli.

• Küresel ısınmaya ve iklim değişikliğine karşı çare olarak dünyada yeşil alanları korumak ve artırmak için bitki dikmenin önemi anlatılmalıdır.

• Küresel ısınma ve iklim değişikliği sorunları artık bir ülkeyi değil bütün dünyayı ilgilendirdiği için, ilgili ve yetkili kimselerin bu sorunlara çare için iş birliği içinde ortak projeler yapmaları gerekir. ❖

'Ân'ı Yakalamak

EZGİ AKGÜL

Kafam o kadar dolu ki hep, sanki Tarlabaşı'nda bir çingene mahallesinde yere düşmüşüm de tepemde roman havası oynuyorlar gibi hissediyorum. Bazen o kadar bunaldığım oluyor ki serçe parmağım ara vermeden köşelere çarpmış gibi canımı acıtıyor iç dünyam.

Ne hesaplaşmalarım bitiyor ne hayallerim. Ne affetmelerim bitiyor ne kırgınlıklarım. Her sabah yeniden sıfırdan başlamak için uyandığım günde ne tembelliklerim bitiyor ne umutlarım.

Olmuşları bir tarafa kaldırıp olmamışlara yoğunlaşıyorum, bu defa olmamışların altında kalıp eziliyorum. Anı yaşamak gerekiyor bundan çok eminim ama geçmişin kuyularında debelenip duruyorum.

O kadar çok plan yapıyoruz ki geleceğe dair "Ruhu Yorgunlar" listesinde adımız hep zirveyi zorluyor.

Hani bir kitap okursunuz da bazen aynı sayfayı defalarca okumanıza rağmen tek kelimesini anlamadığınızı fark eder, kenara bırakırsınız ya öyle bir yılgınlık belki.

Doluya koyduklarımızı dolduramıyor, boşa koyduklarımıza yetişemiyoruz. Karpuz yiyip kavun konuşmaktan ne günlerin anlamı kalıyor ne bahşedilen hayatın önemi. Oysa kavunu boş verip karpuzun hakkını versek daha zevk alacağız eylemlerden.

Yaptığımız ne varsa öylesine gibi sanki her şey...

İşte bunlar ve daha fazlası yüzünden yakaladığım o "an"lar çok kıymetli benim için.

Mandalinayı soyarken burnuma gelen kokusu ile hissettiğim şükür, sabah ezanına denk geldiğim o anlar, annesine sığınan çocukları izleyebildiğim o muhteşem tablolar çok önemli.

Çok seviyorum o gerçek anları, sokakta

camiye yürüyen yaşlı amcaları takip etmeyi, markette sevdiğinden gelen mesajı hemen görmek için telefonunu gözünün önüne koyan gençleri fark etmeyi, patlayan topuna ağıt yakan çocukları izlemeyi çok seviyorum.

Ne zaman o "an"lara denk gelsem ne zaman yoğunlaşabilsem hayatıma şakıyorum, sekiyorum, uçuyorum. İçimde serçeler kanat çırpıyor, saksağanlar ile barışıyorum. Timsahları bile affediyorum antiloplara çektirdikleri yüzünden, ayrık otlarına saygı duyuyorum.

An dediğimiz o mucize zamanlara odaklanıp farkında olmakta hayatın tadı aslında. Plan yapanlar ve o planlara ulaşanlar değil, yolda olanlar ve yolu izleyenler mutlu oluyor.

Defalarca bunu deneyimleyip yine aynı çukura mutlu mesut atlıyoruz.

Tuhafız... ❖

Ah o kadrini bilmediğim günler,
Koklamadan attığım gül demeti,
Suyunu sebil ettiğim o çeşme,
Eserken yelken açmadığım rüzgâr
Gel gör ki, sular batıya meyleder,
Ağaçta bülbülün sesi değişti,
Gölgeler yerleşiyor pencereme;
Çağınız başlıyor ey hatıralar.
— Cahit Sıtkı Tarancı

Sağlıklı İletişim ve İyi Diyalog

PROF. DR. NEVZAT TARHAN

Çağımızın iletişim ve haberleşme çağı olduğu, dünyanın elektronik bir köy haline geldiği herkesin malumudur. Günümüzde kuvvet, ilme ve fenne geçti. Yerinde konuşmak ve kendini iyi ifade edebilmek, en önemli silahlar haline geldi. İkna ve inandırma gücü olan kişi, üstünlük kazandı.

"Kalem kılıçtan keskindir, dil de keskin bir kılıçtır." Bu sözler fikir çatışmalarının, kavganın yerini aldığını göstermektedir. İşte bu nedenle, karşımızdaki kişiyi ikna edebilmek için fikirlerimizi aktarmayı öğrenmeliyiz. Bu da ifade yeteneğinin gelişmesine bağlıdır.

İnsanlarla rahatça konuşabilmek, hangi durumlarda ne söyleneceğini bilmek kişiye üstünlük kazandırır. Hem iş hayatında, hem özel yaşantınızda güzel konuşmak, duygu ve düşüncelerinizi aktarabilmek biraz yetenek ama daha çok gayret gerektirir. Karşıdaki kişiyi dinlemek, onun düşüncelerini paylaşmaya çabalamak insanın etkileme gücünü artırır.

Bundan da önemli bir özellik ise sarf edilen sözlerin kalpten çıkmasıdır. İnanılmadan söylenen söz, başkalarında iz bırakmaz, duygu yüklü olmadığı için hafızalarda fazla yer bulmaz. Gönülden söylenen söz taşa yazılmış gibi muhatabının gönlüne yazılır ve etki bırakır.

İyi bir diyalog kurmanın elbette yolları var...

Diyalog kurma yolları...

Sağlıklı iletişim için hem kendinize, hem başkalarına güvenmeyi öğrenin. Tanımadığınız, ilk kez karşılaştığınız insanlara önyargıyla yaklaşmanın, onlardan kuşkulanmanın hiçbir dayanağı yoktur? Nasıl ki siz başkaları hakkında kötü düşünmüyorsanız, onlar da sizin hakkınızda kötü düşünmezler. Yabancı bir ortamda susup somurtmak yerine, konuşarak, sorular sorarak karşınızdakileri anlamaya ve tanımaya çalışın.

Etkin diyalog için bazı öneriler...

- İnsanların anlaşmasını sağlayan süslü cümleler değil, sade cümlelerdir. Duygu ve düşüncelerinizi, fikirlerinizi içinizden geldiği gibi sade bir biçimde anlatın.
- Üstlerinizi kıskanmayın, astlarınızı hor görmeyin. Doğal olmanız ve doğal davranmanız yeter.
- İş yaşamınızda daha üst bir görevin üstesinden gelebileceğinize inanıyorsanız ille de size bir öneri getirilmesini beklemeyin. Fırsatları kullanarak yeteneklerinizi ortaya koyun.
- "Söz gümüşse sükût altındır." sözü her ortam ve koşul için geçerli değildir. Önemli olan gerektiğinde konuşmayı, gerektiğinde dinlemeyi bilmektir.
- Bir konuyu açıklarken ayrıntılara dalmayın, karşınızdaki kişiye konunun özünü sunun. Ayrıca, açıklamalarınızda daldan dala sıçramayın, aksi takdirde amacınızı karşınızdakine anlatamazsınız.
- Özel sorunlarınızı işyerine taşımayın. Özel yaşamınızdaki şanssızlıkları iş yaşamıyla karıştırmayın. Eşiniz sizi anlamakta güçlük çekiyor olabilir. Bu düşünceden hareketle iş arkadaş-

larınızın da sizi anlamadığını düşünmeyin.

• Sıkıntılarınız yakın dostlarınıza açmaktan çekinmeyin.

• Amirinizle ya da bir çalışma arkadaşınızla önemli bir konuyu görüşecekseniz, söyleyeceklerinizi önceden küçük notlar alarak belirleyin.

• Sağlıklı bir iletişimde, konuşmak yani anlatmak, açıklamak kadar dinlemek de önemlidir. Kendi düşüncelerinizi karşınızdakine iyi bir anlatıcı olarak iletin. Karşınızdakinin düşüncelerini anlamak için de, iyi bir dinleyici olmaya çaba gösterin.

Aşağıdaki egzersizler konuşma ve dinleme yetilerinizi geliştirmeye yardımcı olabilir:

Anlatım Egzersizleri

Egzersiz 1:

Önünüze bir ses kaydedici koyun ve beğendiğiniz bir konuyu seçin. Yüksek sesle bu konu üzerine konuşun ve söylediklerinizi kaydedin. Konuşurken söylemek istediklerinizi açık seçik, inandırıcı bir dille anlatmaya çalışın. Bu konuşmayı yaparken, karşınızda sizi dinleyenlerin bulunduğunu düşünün.

Kaydettiklerinizi dikkatle dinleyin. Etkili ve etkisiz olduğunuz noktaları yani, konuşmanızın güçlü ve çarpıcı yanlarını, eksik ve yanlış yönlerini belirleyin.

Aynı konuyu yeniden ele alarak kaydedin ve bir kez daha dinleyin. Böylece, daha açık, daha inandırıcı, daha etkili bir konuşmanın nasıl yapılacağını öğrenmiş olursunuz.

Egzersiz 2:

Beğendiğiniz bir konuyu seçin. Bu kez seçtiğiniz konu, birinci konudan farklı olsun. Konuya uygun bir tezi savunun ve bunu kaydedin. Beş dakika sonra savunduğunuz tezin tam aksini ele alın ve bu kez de bu tezi savunmaya çalışın.

Kaydettiklerinizi dinleyin. Konuşmanızın yanlış ve güçlü yanlarını not edin. İyi bir konuşmayı gerçekleştirinceye kadar bu egzersize devam edin.

Dinleme Egzersizleri

Egzersiz 1:

Televizyonda ya da radyoda ilginizi çeken bir yayını seçin ve beş dakika süreyle bu yayını bir yandan dinleyin, bir yandan kaydedin. Şimdi kendinizi, yayındaki kişinin yerine koyarak yayını tekrarlayın ve bunu kaydedin.

Kendi kaydınızı açın, dinlediğiniz konuşmayla sizin tekrarladığınız konuşmayı karşılaştırın. Konuşmacının söylediklerinin özünü kavrayıp kavramadığınızı araştırın.

Egzersiz 2:

Günlük yaşamınızda, birisi size bir şey anlattığında, söylediklerinin kısa, özlü ve açık bir sentezini yapın ve "Bilmiyorum doğru mu anladım?" diyerek konuşmasının bir özetini tekrar edin. Sonra da karşınızdakinin davranışını ölçün. İyi bir dinleyici olup olmadığınızı böylece anlar ve kendinizi ona göre yetiştirirsiniz. ❖

Güzelleştirmek

HAZIRLAYAN: YÜKSEL KARAHAN

Okul Öyküsü

Bir lisenin eski mezunları bir araya gelmişlerdi. Bazı öğrenciler kürsüde okula dair hatıralarını anlatıyordu.

Yirmi yıl önce mezun olmuş öğrencilerden birisi, ikinci sınıftaki bir öğretmeninden bahsetti. Üniversiteye gitmeye onun tavsiyesiyle karar verdiğini ve şimdi iyi bir üniversitede profesör olduğunu, hayatından da son derece memnun olduğunu söyledi...

Sonrasında o öğretmen ile öğrencisi uzun yıllar sonra görüşmenin heyecanı ve merakıyla sohbet etmeye başladılar.

Öğretmen:

"Hakkımda söylediklerin için teşekkür ederim. Benim çok güzel bir gün geçirmemi sağladın..."

Öğrencisi "Rica ederim hocam," diye cevap verdi, "Teşekkür etmek benim boynumun borcu. Çünkü siz günümü değil, bütün bir hayatımı güzelleştirdiniz." ❖

Trafik Polisi

SENAİ DEMİRCİ

Diyelim ki hız limitini aştınız, radar kayda girdi. "Sağa çekin!" diyen trafik polisi size şunu söylemez: "Anlıyorum hanfendi, dalgınlığınıza gelmiş olmalı; hız limitiyle ilgili trafik levhası gözünüzden kaçmış olabilir."

Trafik polisi size şunu da demez: "Gördüğüm kadarıyla arkadaşınızı uçağa yetiştirmeye çalışıyorsunuz; aceleniz bundan. Burada, vedayı göze alamayıp evden geç çıkmış olmanızın da payı var diye görüyorum. Hız limitini dikkate almamış olmanızı anlıyorum."

Trafik polisi ayrıca şöyle de konuşmaz: "Ehliyet ve ruhsat istesem sizden, umarım rahatsız olmazsınız. Çocukluğunuz eleştirel ebeveynin gölgesinde geçmiş olduğu için olsa gerek ki, şu anda aynı duygu-durumuna geçiyorsunuz bilinçaltınızla. Dilerseniz daha sonra denetleyelim sizi..."

Trafik polislerine değil sözüm elbette. "Trafik polisi" imajına. Trafik polisi ceza kesmek ister, ceza kesmek isteyen de hep hata görür, hata görenin önceliği ise yargılamaktır.

Bugün kendinize sorun: "Sevdiklerim için trafik polisi olmaktan fazlasını yapmaya değmez mi? Şimdiye kadar hep yargıladım; bir de anlamayı denesem olur mu?" ❖

Kır Zincirlerini!..

AYTEN YADİGÂR

Zincirler, esaret, kurtuluş mücadelesi ve özgürlüğe dair daha çocukluk yıllarında hafızamızda yer edinen bir dizi film var. Siyah beyaz TRT ekranlarında izlediğimiz ve başkahramanı "Kunta Kinte" adıyla aklımızda kazınan "Kökler" dizisi. Onun şahsında ve hikâyesi örnekliğinde, köleleştirilen Afrika kökenli insanların maruz kaldıkları insanlık dışı muameleler karşısında çocuk yüreğimin nasıl sarsıldığını; korku, eziyet ve gerilimin yükseldiği sahneleri görmemek için başımı ekrandan çevirdiğimi veya gözlerimi kapattığımı hatırlıyorum.

Sonraları bunun sadece kurgu senaryo değil, on yedi yaşında ülkesi Gambiya'dan beyaz köle tüccarları tarafından kaçırılıp Amerika'ya götürülen ve köleleştirilen Kunta Kinte'nin beşinci kuşaktan akrabası olan Alex Haley tarafından kaleme alınan "Kökler" adlı romanında anlattığı gerçek hayat hikâyesi olduğunu öğrenmek daha da sarsıcı olmuştu. Dizi olarak çekilen bu çarpıcı hayat hikâyesi yayınlandığı dönemde epey ilgi görmüştü.

Köklerinden koparılan Afrikalılar'ın balık istifi doldurulduklari gemilerle açlık, susuzluk, hastalık ve kötü muameleler eşliğinde çaresizlik ve acziyet içinde yapmak zorunda kaldıkları bir yolculukla başlar hikâye. Üç ay süren bu zorunlu yolculuk sonunda Amerika'ya sağ ulaşabilen Afrikalılar, beyaz çiftlik sahiplerine köle olarak satılırlar ve hayatlarında çok daha zor bir dönem başlamış olur. İşte Kunta Kinte de bunlardan biridir. Ancak kendisine dayatılan esaret hayatına rağmen "zihnen köleleştirilemeyen" biri olarak her fırsatta özgürlüğüne kavuşmak için teşebbüslerde bulunur. Yakalandığında da ağır cezalara çarptırılır. Hayatının bir döneminde evlenip bir kız evladı olan Kunta Kinte, başka bir çiftliğe satıldıktan sonra bir daha eşini ve kızını göremez, ömrünü ne yazık ki aile hasretiyle tamamlar. Hazin bir öykü...

Bu ve benzeri yaşanmışlıklar ve şahitlikler, insanoğluna vurulan zincirlerin ne kadar onur kırıcı olduğunu ve insan haysiyetine yakışmadığını çok çarpıcı bir şekilde öğretiyor bizlere. İnsanın insana ettiği en büyük zulümlerden biri bu olsa gerek... Kendi gibi insan olarak yaratılan aziz ve muhterem bir varlığı hor görmek... Sahiplik ve efendilik iddiasında bulunmak... Boyunduruk ve prangalar ile onu nesneleştirmek...

...

Tarih boyunca, özellikle güçlü olmanın haklı olmak anlamına geldiğini düşünenler tarafından, diğer insanların köleleştirilmesi çabaları hep olmuş. Savaşlar ve işgaller sonucunda hem doğal kaynakların hem de insan kaynağının sömürülmesi şeklinde kölelik ve esaretin farklı tezahürleri olarak yaşanmış zaman zaman. Güç yetiremeyenlerden bu durumu kabullenip boyun eğenler de olmuş. Bir de "Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım. Hangi çılgın bana zincir vuracakmış, şaşarım!" diyerek verilen bir özgürlük mücadelesi ve bu toprakların bize vatan kılındığı bir örneklik düşmüş tarihin sayfalarına.

Akıl ve irade sahibi insanın haysiyetini ve hürriyetini esas alan İslam inancından kaynaklanan bu direnme gücü, bugün hatırda tutmamız ve yaşadığımız dönemin olası tehlikeleri karşısında tutunmamız gereken bir dayanak olarak önemini hala korumakta. Çünkü kadınıyla erkeğiyle, genciyle yaşlısıyla canı pahasına mücadele eden ecdadımızın o günlerde kırdığı zincirler esaret ve sömürü zincirleriydi. Bilhassa cephede veya cephe gerisinde destanlar yazan Şerife Bacı, Halime Çavuş, Halide Onbaşı, Erzurumlu Kara Fatma, Nezahat Onbaşı, Gördesli Makbule, Çete Emir Ayşe, Hafız Selman İzbeli ve adını bilmediğimiz nice kahraman, kadının dış görünüşü veya fiziksel özellikleriyle değil, imanından beslenen yürek gücüyle varoluşunun ve bu varoluş tehlikeye düştüğünde neler yapabileceğinin eşsiz örnekleri olarak tarihteki yerlerini aldılar.

Hayır ve minnetle yad ettiğimiz kahraman kadınlarımızın anısına ve misyonuna sahip çıkmak, onları layıkıyla anlamaktan uzak düşenlere anlatmak ve bıraktıkları mirası gelecek nesillere aktarmak boynumuzun borcudur.

...

Bugünü kölelik veya zincirden kurtuluş bağlamında okuma noktasında, tiyatral gösteriler eşliğinde gözle görünen zincirlere atıfta bulunmak oldukça yüzeysel bir bakış açısını yansıtmakta. Çünkü yirmi birinci yüzyıl insanı daha sofistike araçlarla ve dolaylı yolardan zincirlere vurulmuş durumda. Görünen zincirlerden ziyade görünmeyen boyunduruk ve prangalara vurulmuş vaziyette "modern kölelik" olarak kavramsallaştırılan hayatlar var, çoğunlukla bilinmeyen veya anlaşılmayan. Bunun ne kadar farkındayız?

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre, neoliberal küreselleşme sürecinde yaşanan "zorla çalıştırılma" veya bir insanın bir başka insan tarafından haklarından ve özgürlüklerinden mahrum bırakılması bu kapsamda değerlendiriliyor mesela. Yine "Walk Free Foundation" sivil toplum örgütü 2018 Küresel Kölelik İndeksi'ne göre 40 milyondan fazla modern kölenin var olduğu söyleniyor.

Çoğunlukla az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkelerde gizlenmiş bazı bölgelerde dahi teorik olarak geçmişte kaldığı düşünülen bu gayri insani durumların pratikte devam ettiği görülüyor. Çocuk maden işçi sayısının çok yüksek olduğu altınıyla ünlü Gana'da maden işçileri kölelik sistemiyle çalıştırılmakta mesela. Hindistan'daki kaçak maden işçilerinin de içinde bulunduğu durum hiç iç açıcı değil. Yine Katar nüfusunun neredeyse %90'ını oluşturan göçmen işçilerin çok ağır şartlarda inşaatlarda çalıştırıldığı, aylarca ücretlerinin ödenmediği ve pasaportlarına el konulduğu dile getiriliyor. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün bir başka değerlendirmesinde, dünyada yaklaşık 1 milyon 200 bin kadın ve kız çocuğu zorla alıkonulup para karşılığı kaçakçılar ve fuhuş çeteleri tarafından satıldığı ifade ediliyor.

Yükselen ekonomilere karşı dünya paza-

rında pay kapma-kaptırmama savaşları verilen küresel çağda, Çin'in Yiew şehrindeki fabrikalarda Noel süslerinin %60'ını üreten göçmen işçiler, günde 12 saat çalıştırılıyorlar ve kırmızı boyama işlemlerinde adeta zehir soluyorlar...

Neyin pahasına bu mücadele veriliyor? İnsanlığın kaybettiği/kaybedildiği bir mücadelede kazanan kim/kimler? Burada savaşlar, işgaller ve yoksulluk nedeniyle artan göç hareketlerinin de "modern kölelik" kavramını besleyen unsurlar olduğu ayrıca zikredilmeli.

Bunlara bir de modern dönem ve sonrası yalnızlaşan ve yabancılaşan insanın sevme, sevilme, onaylanma, güvenlik ve kendini değerli hissetme ihtiyaçlarını karşılamak üzere önüne konan seçeneklerden örülü hayat tarzını ve içine çekildiği sarmalı eklemek gerek. Suni ihtiyaçları bir türlü bitmeyen "tüketim toplumunun bireyleri"... Kapanmayan kredi kartı borçları... Ev, araba gibi ihtiyaçlar derken, artık tatildi, özel gündü, bayram seyrandı ve hep borçlanarak yaşayan, geleceği ipotek altına alınan insanlar...

Zamanında esaret altına alınan ancak "zihnen köleleştirilemeyen" insanlardan bahsetmiştik. Bugünün teknoloji, alışveriş, makam, mevki, mal, mülk bağımlısı olan insanında ise asıl mesele "zihnen köleleştirilmiş" olmak değil midir?

İşte bu noktada, insan hakları ve kadın hareketlerinde inisiyatif alanların görünmeyen zincirlere atıfla "Kır Zincirlerini" çağrısı yaparak farkındalık oluşturması ve özgürlü mücadelesine öncülük etmesi daha isabetli olacaktır vesselam. ❖

İlk Bakış, İlk Görüş, İlk Tadış

ÜMİT ŞİMŞEK

İlk bakış, ilk görüş, ilk tadış.

Bunların zevkine erişilmez.

Ne var ki, çoğu da hatırlanmaz bunların.

Kim var güneşi ilk defa görüşünü hatırlayan?

Kim var havada kanat çırpan kuşları ilk defa seyredişini, bir çiçeği ilk defa görüp koklayışını hatırlayan?

İlklerin çoğu, çocukluk dönemine rastlar.

Sonra büyür insan.

Büyür ve dünyayı tanır.

Yahut tanıdığını sanar.

O dünyada güneş her gün doğar ve batar, kuşlar her zaman uçar, çiçekler her zaman açar.

Yadırganmaz bütün bunlar. Hayret de uyandırmaz.

Bilinmezler, artık bilinmektedir.

Bir ağaç, bir deniz, bir bulut, bir yaprak, bir böcek, duyguları eski canlılığıyla tahrik etmez.

Hepsi, ilk gördüğümüz günkü gibi çevremizdedir onların.

Yalnız duygu eksiği vardır gözlemlerimizde.

Ülfet gelmiş, hayret gitmiştir.

...

Zaman zaman, bildiklerimizden uzak kalırız.

Nimetler fasılalara uğrar.

Tekrar kavuşulduğunda, ilk tanışmanın hazzı yaşanır bir ölçüde.

Mevsimin meyvesi sanki ilk defa tadılır.

Yahut bölünmüş bir uykunun tadına varılır.

Veya bir hastalık sonrası ayağa kalkar insan. Ve sapa sağlam yürümenin yahut bir çayı yudumlamanın zevkini sanki ilk defa yaşar.

O kesintiler de olmasa, bir monotonluk içinde sürer, gider hayat.

Heyecansız yaşanır.

Ve duygular ya körelir veya başka yerlere yönelir.

...

İlk bakışla mest olur insan.

Duygular ilk görüşle canlanır.

Haz, ilk tadışta bütün canlılığıyla yaşanır.

Güneş her sabah ilk defa doğuyorsa eğer, onunla her gün insan yeniden doğar.

Bir çiçek ilk defa açıyorsa, onunla beraber bir dünya açılır insanın önüne.

O dünyada her an çiçekler açar.

Hiç eksilmez kokusu çiçeklerin.

Renkleri hiç solmaz.

Kuşlar ilk defa kanatlanır.

Bir yumurta sarısı insanın gözü önünde canlanır, cıvıltısıyla bir dünyayı doldurur.

O cıvıltı ve o şakıyış, her an ilk defa işitilir.

Yapraklar ilk defa altın sarısına bürünür. Onların rengiyle duygular ısınır.

Denizler ilk defa enginliğe çağırır insanı. Mavi renk ilk defa görülür.

Bir bahar sabahı yeryüzü ilk defa dirilir. Kara topraktan ilk defa renk renk meyveler çıkar.

Nasıl çıktığı anlaşılmaz onların.

Onun için hayretle seyreder insan.

Çünkü ilk defa seyreder.

Dünyaya ilk defa bakar.

Ve gerçekten bir dünya bulur karşısında.

Ülfet gider, hayret gelir.

Dünya her gün yeniden doğar.

İnsan her gün yeniden dünyaya gelir.

Ve yaşamaya başlar:

İlk bakışla. ❖

Kendini İmha Eden Tablo

DOÇ. DR. RASİM SOYLU

Bundan birkaç yıl önce Londra'da Sotheby müzayede evinde, Banksy'nin Kırmızı Balonlu Kız adlı eseri açık artırmayla satışa çıkarılmıştı. Eser son fiyatı veren müşteriye satıldığının onaylanmasıyla birlikte kendi kendini imha etmeye başladı. Herkesin şok olmuş bakışları içerisinde eser kendi kendini onlarca parçaya ayırdı.

Birdenbire sanat dünyasının gündemine oturan Banksy'nin tablosu intihar mı etmiş ya da gerçekten kendi kendini imha mı etmişti? Yoksa tuzağa düşürülen Kırmızı Balonlu Kız bir cinayete mi kurban gitmişti?..

Banksy, sanat eserini parçalara ayırarak ilginç bir performans sanatı ortaya koydu. **Acaba bununla, milyonlar ödenen sanat eserinin asıl değerinin, maddesi olmadığı mesajını mı vermek istedi?..**

...

Aslında Banksy, kağıt üzerine yaptığı Kırmızı Balonlu Kız resminin çerçevesinin içine bir kağıt imha makinesi monte etmişti. Resmin müzayedede satılmasının onayı anında muhtemelen uzaktan kumanda ile imha makinesi çalıştırıldı ve resim de kıyma makinesinden çıkar gibi aşağıya dökülmeye başladı.

Banksy yaptığı bir açıklamada, "Resim tamamen kıyılıp çerçeveden aşağı dökülmeliydi ama makinenin azizliğine uğradık" dedi. Yani resim yarısına kadar kıyıldıktan sonra durdu ve yarısı sağlam bir şekilde kaldı. Resmi satın alan kişi ise resmi bu kıyılmış haliyle kabul ettiğini söyledi ve yine de satın aldı.

...

Resme ödenen rakamlar milyon ile ifade edilse de bu alışverişin reklam koktuğunu söylemeden edemeyeceğim.

Baudrillard'ın Sanat Komplosu kitabında anlattığı gibi sanatçı, sanat galerisi, müzayede evi, müşteriler ve medya; hep beraber kamuoyuna bir komplo kurmuş gibi görünüyor.

Görünüşte milyon rakamlarla ifade edilen bir alışveriş var. Satılan eserlerin kısa sürede değerlerini birkaç kat artırdığı da medyada halen haber yapılıyor. Yani reklam çok güzel... Bu eserleri müzelerde de sergilenirken görebiliyoruz. Ya bir iş adamının vergisinden düşürülmüş ya da bir sponsor tarafından hibe edilmiştir. Böylece sanat piyasası sanat eserlerine manevi değer yerine maddi değer yükleyen ve onları menkul kıymet olarak gören yeni bir değer sistemi üretmiş oluyor.

20. yüzyılın ortalarında Pop Art sanat akımının ünlü ismi Andy Warhol'un "Gelecekte insanlar bir saat içerisinde meşhur olacak" ifadesi de günümüzde gerçekleşmiş durumda. Medyanın önünde dünyanın ilgisini çekecek herhangi bir sıra dışı eylem insanları hemen meşhur edebiliyor.

...

Peki kendi kendini imha eden bir eser yerine, yeni bir sanat eseri doğuran tablo olsaydı sizce insanların tepkisi ne olurdu!?. Hatta her sene yeni bir sanat eseri doğursa ne kadar ilginç olurdu değil mi?

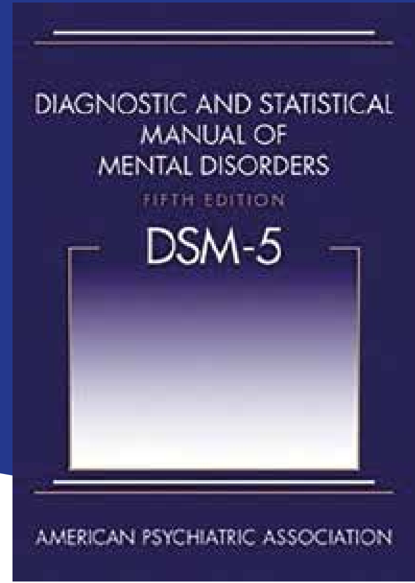
Aslında doğayı bu gözle incelesek her yıl yeni bir sanat harikası doğuran milyonlarca güzel eser görebiliriz. Her çiçek, her meyve, her kelebek, her tavus kuşu, her bülbül gibi yüz binlerce birbirinden harika güzellikler, hem kendileri birer sanat eseri hem de her yıl yeni bir sanat eseri dünyaya getirmiyor mu?

Nasıl Banksy'nin eseri kendi kendini imha etmeyip sanatçısının kurduğu bir sistem içerisinde hal değiştirdiyse tabiatta gördüğümüz bu eserler de kendileri yeni bir eser doğurmuyorlar, aslında Yaratıcının olağanüstü sistemi içerisinde Onun eserlerini sergiliyorlar.

Dikkat çekici olarak, İlahi sanatın eserleri de kısa sürede doğada imha olup kayboluyor. Demek dikkatlerin çekilmek istendiği bir anlam var burada. Bütün ilahi dinler fâni olan güzelliklerin Bâki bir güzele işaret ettiğini söyler. Yani bu gerçek eserler Yaratıcılarının sanatına aynalık edip, manalarını ifade ettikten sonra başka eserlere yer açmak için silinirler. Tahtadaki bir şiirin, yanisini yazmak için silinmesi gibi... Fakat İlahi hikmet hiçbir şeyin yok olmasına müsaade etmez. O eserlerin suretleri, seyredenlerin hafızaları, tohumlar, DNA'lar ve bilmediğimiz nice ilahi kayıt sistemleri ile, ebedi Cennet sinemasında gösterilmek üzere muhafaza edilir. Böylece yeryüzü ve kâinat sürekli yeni eserlerle, yeni güzelliklerle ebedi âleme hazırlanır... ❖

Normallik ve Anormallik Üzerine

NİHAL BALCI

"Galiba şeker hastası oldum," dedi. Çok üzgündü. Çok gençti. Onu nasıl teselli edeceğimi bilemedim. Daha geçen hafta AIDS'e, ondan iki hafta önce de cüzzama tutulmuştu. Hem de menopozdan yeni çıkmışken...

Hastalıkları öğrendikçe hepsini kendinde var sanan tipik bir tıp öğrencisi idi...

...

Texas'ta kederli ailelere destek veren MISS kurumunun başkanı Kelli Montgomery ilk çocuğunun ölü doğmasının ardından antidepresan ve uyku ilaçları yerine egzersiz, yoga ve meditasyonu tercih eder. Hastanedekiler, ve daha sonra kontrol için gittiği aile hekimine kadar tüm doktorların ilaç alması için ısrarı onu şaşırtır. Fakat Kelli ilaçlardan mümkün olduğunca hep uzak durmaya çalışmıştır. Ayrıca hayatın zorlukları ve imtihanları karşısında insanın gösterdiği depresyon ve benzeri tepkilerin normal olduğunu, illaki bir rahatsızlık olup ilaçla tedavi gerektirmediğini savunan pek çok psikolog ve psikiyatriste katılmaktadır. Çünkü hayatın problemlerine verilen tepkiler "hastalık" olarak adlandırıldığında ilaç gerektirmekte, tehlikeli ve çoğu zaman da uzun vadeli yan etkilerini de beraberinde getirmektedir.

Bilinen tüm psikolojik rahatsızlıkları anlatan DSM, 1950'lerde küçük bir kitapçık iken şu anda 947 sayfa ve içinde 300'den fazla hastalığı barındırıyor. Kütüphaneden bir kopya alıp incelemek istediğimde kendimde bir sürü rahatsızlık olduğunu gördüm. Köpek ve fareden aşırı korkmam anksiyete bozukluğunu, evde temizlik adına tekrar tekrar yaptığım pek çok şey ise obsesif-kompulsif olduğumu gösteriyordu. Son zamanlardaki uykusuzluğum için doktor kansızlıktan olabilir demişti. Ama bir de ne göreyim bunun için de bir başlık vardı: Uyku Bozukluğu. Bir de Kâbus Bozukluğu var. Çocukların evi dağıttığı, daha yemek yapmaya başlayamadığım halde, eşimin arayıp: "Bir saat sonra 5 aile yemeğe geliyor," dediği, ve o anda ikizlerin yine kilidi kırıp dışarı kaçtığı kâbuslar.

Sandığımdan daha mı deli idim? Belki de ehliyetim olmadan kendime teşhis koymamam lazımdı. Psikoloji, normallik sınırları içindeki tüm davranışlarımızı etiketlemeye, sonra da tedavi etmeye mi çalışıyordu? Yoksa babaannemin dediği gibi deli çoktu da bağlanılmadıkları için bilinmiyor muydu?

Son yıllarda bazı psikolojik rahatsızlıkların kat kat artışı önceden bilinip teşhis edilememesinden mi, yoksa havanın kirlenmesi, yiyeceklerin kalitesinin düşmesi, internet gibi etkenlerden dolayı gerçekten artmasından mıydı?

...

Pozitif Psikoloji üzerine araştırmalar yapan ünlü yazar Shawn Achor insanların yapılan araştırmalarla devamlı olarak "ortalama"

olarak adlandırılan sınırlara doğru yönlendirilmeye çalışıldığını savunuyor. Örneğin "Bir çocuk ne kadar hızlı okumayı öğrenebilir?" diye bir soru sorarsanız, araştırmacılar onu "Ortalama bir çocuk ne kadar hızlı okumayı öğrenebilir?"e çevirip, öğretim hızının da buna göre ayarlanmasını sağlıyorlar. "Eğer ortalamanın altında kalırsanız," diyor Achor espri ile "Psikologlar çok sevinir. Çünkü ya depresyondasınızdır ya da bir bozukluğunuz vardır. Bir problem için terapiye gelirseniz, biz 10 tane ile geri dönmenizi sağlarız. Böylece tekrar tekrar gelirsiniz. Gerekirse çocukluğunuza ineriz. Sonunda sizi normal yapmak isteriz. Ama normal demek aslında sadece vasat demektir."

Bu konu ile ilgili araştırma yapmak isteyen İngiliz gazeteci Jon Ronson, dini bir cemaat ve psikiyatrinin en büyük eleştirmeni olan Scientologlar ile konuşmaya karar verir. Psikiyatriyi yok etmeye kararlı Scientolog cemaatinin liderlerinden birine sorar: "Psikiyatrinin yalancı bir bilim dalı olduğunu bana kanıtlayabilir misiniz?" Scientolog ona eğer Tony ile tanışabilirse bunu ispatlayabileceklerini söyler. Tony akıl hastanesindedir, fakat Scientologlar onun akıl sağlığının yerinde olduğuna inanmaktadırlar.

Ronson ve Scieontoloji lideri akıl hastanesine gidip Tony'yi ziyaret etmeye karar verirler.

Birçok güvenlik önleminin alındığı hastaneye en sonunda girebildiklerinde eşofmanlar giymiş, şişman ve oldukça uysal görünen hastalarla karşılaşırlar. Scientolog gazeteciye hastaların ilaçlarla uyuşturulmuş olduğunu söyler. Bu durum bir scientoloğa göre çok fena bir şey olsa da Ronson bunun iyi bir fikir olduğunu düşünür.

Bir süre sonra Tony gelir. Tony eşofman değil çizgili bir takım elbise giymektedir. Diğerleri gibi şişman da değildir; oldukça atletik görünmektedir. Kendinden emin bir şekilde onları karşıladıktan sonra konuşmaya başlarlar. Onlara 17 yaşında birini dövdüğünü, hapiste mahkemesini beklerken, aynı odadaki arkadaşının ona deli numarası yapmasını tavsiye ettiğini, eğer bunu yaparsa hapis yerine rahat bir hastaneye gideceğini, hemşirelerin ona pizza getireceğini, kendi oyun konsolunun olacağını anlatır. Tony psikiyatristi görmek istediğini söyler. Ona seyrettiği korku filmleri ve bir seri katili anlatan kitaptan esinlenerek bazı şeyler söyler. Sonunda o kadar iyi deli numarası yapar ki, rahat bir hastaneye değil, seri katillerin atıldığı akıl hastanesine konulur. Oraya varır varmaz, gördüğü manzara karşısında tekrar psikiyatristle görüşmek ister ve ona büyük bir hata olduğunu, buraya ait olmadığını anlatmaya çalışır; fakat ilahi kader buna izin vermez ve başaramaz. Eğer cezasını çekse 5 yılda çıkacağı bir suç için akıl hastanesinde 12 yıldır yatmaktadır.

Sizin akıl hastası olduğunuza inanan insanlara, böyle olmadığınızı nasıl anlatabilirsiniz?

Deli numarası yapmak, akıllı davranmaktan çok daha kolay olsa gerek. Akıllı nasıl oturulur, nasıl kalkılır, nasıl konuşulur ki? Tony, futbol, TV programları gibi şeylerden bahsederek doktor ve hemşirelere hasta olmadığını göstermeye çalışır. New Scientist adlı bir bilim dergisine abone olur. Dergide Amerikan ordusunun patlayıcıları tespit etmek için arıları nasıl eğittiğine dair bir makale okur. Hemşirelerden birine, "Ordu patlayıcıları tespit edebilmeleri için arıları eğitiyor, biliyor musun?" diyerek sohbet etmeye çalışır. Hemşire dosyasına: "Arıların patlayıcıları ortaya çıkarabileceklerine inanıyor." yazar.

Tony ayrıca etrafında çok tehlikeli suçlular olduğu için korktuğunu ve bu yüzden çoklukla odasında kalmayı tercih ettiğini fakat doktorların bunu Tony'nin ne kadar soğuk ve kendini beğenmiş olduğuna bir işaret olarak aldığından yakınır.

Herhalde dünyada sadece bu akıl hastanesinde seri katil ve benzerlerinden uzak durmaya çalışmak akıl hastalığının bir belirtisi olsa gerek.

Buraya kadar öğrendiklerimden, Tony bana, yaptıklarının sonuçlarına katlanması gereken haylaz, fakat normal bir genç izlenimi verdi. Ama ben bir uzman değildim ki... Ayrıca bir durumu açıklamanın farklı noktalardan

bakılınca çok farklı yönleri görülebilir.

Hastaneden ayrıldıktan sonra Ronson, Tony'nin doktoruna mesaj atarak olayı daha derinlemesine araştırmak ister. Doktoru hapis cezasından kaçmak için deli numarası yaptığını kabul ettiklerini söyler. Öncelikle bahsettiği son derece klişe halüsinasyonlar hastaneye gelir gelmez birden bitivermiştir. Fakat doktorlar onu başka bir teste sokmuş ve bir psikopat olduğuna karar vermişlerdir. Zaten bu şekilde, hile ile yaptıklarının sonucundan kaçmaya çalışmak tam da bir psikopatın yapacağı bir kurnazlıktır. Listedeki iki madde:

-kurnaz

-hilekâr

Ronson başka uzmanlara da danışır.

Çizgili takım elbise: Klasik psikopat...

Listedeki başka maddelere işaret ediyor:

-yüzeysellik

-etkileyici bir cazibe

-kendine aşırı değer verme

Diğer hastalarla birlikte oturmak istememesi: Klasik psikopat.

-empati yoksunu

-duygusuz

-kendini beğenmiş

Yani Tony ile ilgili bana en normal görünen özellikler, listeye göre onun bir psikopat olduğunu gösteriyordu.

Listedeki başka bir madde ise "pişmanlık duymama" idi. Tony işlediği suç için pişman olduğunu, doktorlar ise bir psikopatın işte tam da böyle hile ve kurnazlıkla, hissetmediği şeyi kandırmak amaçlı dile getireceğini söylüyorlardı.

Nihayet 14 yıl sonra bir listede yüksek skor çıkartması yüzünden yeniden suça eğiliminin fazla olması düşüncesi ile onu tutmanın haksız olduğuna ve Tony'nin salınmasına karar verilir. Çıktıktan sonra koridorda Tony: "Biliyor musun Jon? Sen, ben, aslında hepimiz biraz psikopatız."

Ronson bundan sonra Tony'ye ne yapacağını sorduğunda Belçika'ya gideceğini, orda sevdiği bir kadın olduğunu, fakat evli olduğunu, dolayısı ile önce onları ayırması gerektiğini söyler.

Her yüz kişiden birinin psikopat olduğu düşünülüyor

İş dünyasının liderlerinde ise bu oran %4. Psikopat testinde en fazla alınabilecek skor 40. 30'un üzeri psikopat olarak adlandırılıyor. Pek çok kişinin ise 3-5 puan alması, 20 civarı alanların ise eğer ciddi bir suç işleyip hapsedilmezlerse hayatları boyu etrafındakilere çok çektirmeleri ihtimali yüksek. Tony işlediği suç ile tek bir insana zarar vermişti. Fakat teste girse yüksek skor alan biri, bir okul, şirket, aile, cemaat, ülkenin başında olsa vereceği zarar da o nispette büyür. İşin kötü tarafı Tony gibiler her yerde olabilir.

...

Bu işin eğitimini almadıktan sonra testin maddelerini çalışıp herkese o gözle bakmak ise doğru değil. Öncelikle insan kendi biraz psikopat olmaya veya yarım bilgisi ile herkesi etiketlemeye, rengarenk bir dünyada insanları siyah ve beyaz kategorilerine sığdırmaya çalışabilir. Eğer bir insanı üzerinde "Psikopat" yazılı bir kutuya sıkıştırmak istersek onun iyi özelliklerini görmek de artık mümkün olmayabilir.

Her gün televizyonlarda, haber ve dizilerde de aslında yapılan bundan farklı değil. İnsanların en dış, en pürüzlü yönleri, en aykırı davranışları hep gözümüzün önüne getiriliyor. Karşımıza çıkan haberlerin çoğu doğal afetler, cinayetler, hastalık, yolsuzluk gibi negatif şeyler. Bir süre sonra beynimiz gerçek dünyadaki negatif ve pozitifin de bu oranda olduğunu düşünmeye başlıyor. Bu da aynı başta bahsettiğimiz tıp öğrencisinin hastalıkları öğrendikçe hepsi kendinde varmış gibi hissettiği gibi, beynimizi hep kötü şeyler olmasını beklemeye, insanlarda hep negatifi farketmeye ve kötüye odaklanmaya neden oluyor.

Jon Ronson, Tony'nin yarı-psikopat olduğunu düşünüyor. Yani ne siyah ne de beyaz. Siyah ve beyazlar insanın potansiyelinin ne kadar iki yöne doğru açık olduğuna işaret ettiği gibi, griler de gerçekten insan olmanın,

hata yapabiliyor, düşüp kalkabiliyor olmanın nasıl olduğunu gösteriyor. Belki de hastalığın olmaması sağlıklı olmak anlamına gelmiyor. Sağlıklı olmak ayrı bir çaba, eğitim ve terbiye gerektiriyor.

...

Amerika diğer ülkelere göre zihinsel rahatsızlıkların fazlaca teşhisi konulan bir yer. Daha dört yaşındaki çocuklar bazı öfkeli halleri yüzünden bipolar semptomları listesinde yüksek skor aldıklarından hastalık teşhisi konup ağır ilaçlarla tedavi edilmeye çalışılıyor. Bu ilaçlar ise obeziteden, şeker hastalığına kadar pek çok yan etki oluşturabiliyor. Çocuklarda bipolar bozukluk son yirmi yılda 40 kat artmış durumda. Bu çocuklardan pek çoğu hastalığın esas göstergesi olan manik nöbetleri hiç yaşamamış bile.

Psikiyatrik hastalıklar ağı genişledikçe daha fazla insan 'hasta' oluyor ve daha fazla tedavi ve ilaç gerekiyor

Önceden "Artık yaşlandı, unutuyor," yerine "Alzheimer oldu;" önceden "Ne kadar da hareketli ve yaramaz," denilen çocuklar için "Hiperaktif" deniliyor. Tanımları çoğaltmak ise psikolojik hastalıkları sıradanlaştırıp bir damga olmaktan kurtarıyor. Hastalıkların sayısı arttığında ise hayatın yas, utangaçlık, menopoz gibi sıradan bazı problemleri de gerçek hastalıklarla beraber patoloji olarak adlandırılıp, ilaçla susturulmaya çalışılıyor. Bir yakını vefat edenlere henüz sağlıklı bir şekilde yasını yaşamaya izin verilmeden, hemen ilaç veriliyor. Az bir melankoli yaşayan bir genç, hayatı felce uğratacak derecede depresyonda olan biri ile aynı kategoriye konabiliyor. "İnternet bağımlılığı," "Matematik bozukluğu," "Kafein yoksunluğu hastalığı," "Tütün kullanma hastalığı" gibi maddeler artık psikolojik hastalığı olmayan kimse olmayacak izlenimini veriyor.

Psikolojik rahatsızlıkların teşhisi gerçekten artıyor mu?

Hepsinde genel bir artış olmasa da bazı rahatsızlıklarda DSM'nin 3. ve 5. baskısı arasında artış olduğu görülüyor. Tespit edilenler: Dikkat Eksikliği/Hiperaktivite (ADHD), Otizm, Bipolar Bozukluk, yeme bozuklukları ve madde bağımlılığı.

Amerika'da Hastalık Kontrol Merkezi 2-17 yaş arası 6,1 milyon çocuğun ADHD ile teşhis edildiğini sitesinde duyuruyor. Bu da son on yılda yaklaşık %40'lık bir artışı gösteriyor. Teşhis edilen çocukların 2/3'ü ilaç kullanıyor. Kanada'da yayınlanan bir araştırma ise normal çocuk davranışlarının patolojik olarak adlandırılması ile ilgili endişeleri yeniden teyit ediyor. Erken teşhis edilip, ilaçla tedavi olanların büyüme, uyku ve iştah problemleri yaşadığı belirtiliyor.

Psikoloji ve psikiyatri de her bilim dalında olduğu gibi her geçen gün değişiyor ve yeni bulgularla daha iyi hale getirilmeye çalışılıyor

Madalyonun bir tarafında fazla teşhis etme ve teşhis edilenlere, ilaç şirketlerinin de etki ve baskısı ile, gereğinden fazla tedavi ve ilaç verme var. Diğer tarafında, özellikle de gelişmekte olan ülkelerde ise psikolojik rahatsızlıkların çok nadir, ve olduğunda da kötü bir damga olduğu düşünüldüğü için ihtiyacı olanların bile çare aramaya yönelmemesi... İki aşırı uca da kaymadan yapılan yeni araştırmalarla daha doğru teşhis ve tedavinin her geçen gün artmasını ümit ediyoruz. ❖

Kaynaklar:

1. The Psychopath Test, Jon Ronson 2. The Paradox of Mental Health: Over-Treatment and Under-Recognition, The PLOS Medicine Editors 3. Preventing overdiagnosis: how to stop harming the healthy, Moynihan et al. 4. Diagnostic inflation in the DSM: A meta-analysis of changes in the stringency of psychiatric diagnosis from DSM-III to DSM-5, Fabian Fabiano, Nick Haslam 5. Defining and Evaluating Overdiagnosis in Mental Health: A Meta-Research Review, Thombs et al. 6. Influence of relative age on diagnosis and treatment of attention-deficit/hyperactivity disorder in children, Morrow et al.

Ölümün de iki yüzü var;

Her olayın görünen, bir de görünmeyen yönleri var.

Saate bakan akrep ve yelkovanın hareketlerini görürken, içine nazar eden çarkların işleyişini görür. Bir de saatin hareketiyle zamana eşlik etmesi var. İnsan farklı açılardan bakınca, bir şeyde başka başka anlam katmanları görebiliyor.

Bir kelimenin de harfleri bir de manası var.

Bir bedenin maddi vücudu, bir de ruhu var.

Bu âlemin de bir mülk, bir de melekût yönü var.

Her şey için geçerli bu hakikat, ölüm için de geçerli.

...

Yaratılan hiç bir şey hikmetsiz, anlamsız, abes değil. Allah, Hakîm'dir, hikmetsiz, abes bir şey yaratmaz.

Görünen yüzüne bakıp da çirkin, kötü görülen bir şey, iç yüzüyle, yani Allah'ın hikmeti ve ahiret açısından bakılınca gerçek anlamı ve güzel yönü görülür. Bu bakış için de iman nazarıyla bakmak gerek; tesadüfen değil bir plan ve iradeyle işlerin yapıldığını anlamak gerek.

Hastalık mesela kötü görülür. Fakat iyi yönleri de vardır ve asıl bu iyi yönleri sebebiyle hayatımızda yer alır: nimetleri hastalıklar sayesinde fark ederiz, hasta olan organımızı sağlıklıyken hatırlamayız bile; kusurlarımız, günahlarımız, hatalarımız hastalık sırasında çektiğimiz sıkıntılar sebebiyle affedilir; sabretmeyi, bu dünyanın geçici olduğunu, bâki bir âlemin yolcusu olduğumuzu, mütevazi olmayı, kibirden arınmayı, anlayışlı olmayı, şefkat etmeyi, yardım etmeyi ve daha pek çok anlamlı, hikmetli, faydalı olgunlukları ve kazanımları hastalık vesilesiyle elde ederiz.

Şimdi hastalığın sadece görünürdeki çirkin yüzüne bakıp onu kötü ve çirkin bellemek mi, yoksa iman nazarıyla bakıp şükretmek, hayatı daha olgun bir gönülle yaşamak mı daha iyi, daha faydalı, daha mantıklı?..

...

Ölüm için de aynı şey geçerli. Ölümün de iki yüzü var; biri çirkin, biri güzel... Ama mümin için asıl olan güzel yüzü.

Çünkü bir müminin hayatı, iki yokluk arasında sıkışmış kısacık dünya hayatından ibaret değil; aksine, kısa dünya hayatı ve sonrasında ebedî ahiret hayatı ile devam edecek olan bâki bir hayattır.

Allah Resulü'nün (asm), terbiyesiyle hayata bakan bir mümin, sadece batan güneşi gör-

biri çirkin, **biri güzel...**

SELİM GÜNDÜZALP

mez, ertesi sabah doğacak güneşle birlikte düşünür. Dünya ayrılıklarına karşı, ahiret vuslatlarıyla teselli olur. Her insan aynı acıları yaşar, fakat Müslümanın ahireti vardır, Allah'a imanı vardır, dolayısıyla tam bir tesellisi vardır...

Onu anne karnından sonra, bu geniş dünya misafirhanesine çıkaran Rabbi, elbette anne karnı hükmündeki bu dünyadan sonra, geniş ahiret âlemine çıkaracağını bildirmiştir ve çıkaracaktır.

"Mevt, ancak, ruhun ceset kafesinden çıkmasıyla tebdil-i mekân etmesinden ibarettir." (İşarât'ül İcaz, 318)

Batan güneşi, ertesi sabah tekrar doğduran Allah, elbette kullarının burada batan hayat güneşlerini, ahiret ufuklarında tekrar doğduracaktır.

Sonbaharda ölen mahlûkatını, baharda tekrar canlandıran Allah, dünya sonbaharının ardından, haşrin baharında kullarına tekrar hayat verecektir.

Allah (cc), Sâdıku'l-Va'di'l-Emîn'dir, yani vaad ve sözünde mutlaka durandır; Sâdıku'l-Va'di'l-Kerîm'dir, yani vaad ve sözünde mutlaka duran, cömertlik ve ikram sahibidir.

Allah (cc), toprağa atılan basit bir tohumu dahi zayi etmezken, dünyada en şerefli misafirini, muhatap aldığı, hitap ettiği, Elçisini gönderdiği insanları toprak altında kaybolmaları için yaratmış olabilir mi!?

Bir tohumun bile hayat süreçlerine bakarak ahireti anlayabiliriz. Şu güzel cümleler, aynı zamanda yeryüzünü kitap gibi okuduğumuzda neler farkettiğimizin de ifadesi: "Evet, mevt yalnız tahrip ve sönmek değildir ki esbaba verilsin, tabiata havale edilsin. Belki, nasıl bir tohum zâhiren ölüp çürüyor; fakat bâtınen bir sümbülün hayatına ve yoğurmasına, yani cüz'î tohumluk hayatından, küllî sümbül hayatına geçiyor. Öyle de, mevt dahi zâhiren bir inhilâl ve bir intifâ göründüğü halde, hakikatte, insan için hayat-ı bâkiyeye ünvan ve mukaddime ve mebde' oluyor. Öyle ise, hayatı veren ve idare eden Kadîr-i Mutlak, yine elbette mevti dahi O icad eder." (Mektubat, 342)

...

Öyleyse, âleme sadece gözünle değil, aklınla ve gönlün ile de bak... Ancak gönül gözünü açıp imanla bakanın nazarında gül kırmızı ot değildir; âlem de o nazara bir mektup, bir kitaptır.

Yaratan Rabbinin adıyla bak, Onun adıyla oku...❖

Peygamberimizin Taif Duası

MEHMET PAKSU

Peygamberimiz (asm) Taif'te çok ağır tehditlerle, hayatî tehlikelerle karşı karşıya kaldı.

Öyle zor anlar yaşadı ki, ne gidecek bir yeri vardı, ne sığınacak bir kimsesi, ne de korunacak bir durumu vardı. Her taraftan ümidi kesilmişti, o anda halini sadece Rabbine açacaktı, O'ndan yardım isteyecekti. Çünkü bütün bir şehir üstüne gelmişti.

Olay şöyle olmuştu:

Kureyş müşriklerinin zulüm, baskı ve şiddetlerini artırmaları üzerine Sevgili Peygamberimiz, iman davasını Mekke dışında yaymayı düşündü.

Peygamberliğinin onuncu yılında (620) yanına Zeyd bin Harise'yi de alarak Sakif kabilesini İslam'a davet amacıyla Taif'e gitti. Orada akrabaları da vardı.

Ancak Taifliler, Resulullahı çok kötü karşıladılar. Alay ettiler, ağır hakaretler, iğrenç sözler sarf ettiler, "Burada ne işin var? Seni şehrimizde istemiyoruz, defol git!" naraları attılar. Şehrin serserileri, aklı ermez sefihler, ellerine taşlar tutuşturulan çocuklar ve köleler, Resulullahı linç etmeye kalkıştılar.

Bu saldırılar sonucunda Peygamberimizin mübarek ayakları kan revan içinde kaldı. Zeyd bin Harise ise gelen taşlara karşı Efendimizi korumaya çalışıyor, vücudunu O'na siper ediyordu. Kendisi de bu saldırıdan nasibini almış, başı yarılmış, her yanı kana bulanmıştı.

Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem daha sonra, o günlerde yaşadıklarının Uhud savaşından daha şiddetli olduğunu söyleyecekti.

Bu çetin şartlar altında kalan Peygamberimiz, oradan uzaklaşıp bir ağacın gölgesine çekildi, bir süre dinlendikten sonra ayağa kalktı, iki rekât namaz kıldı. Sonra ellerini kaldırarak Rabbine şu hazin duayı

yaptı:

“Yâ Rabbi! Kuvvet ve kudretimin en zayıf haliyle, elimdeki çare ve vasıtaların en basitiyle, insanların gözünde ifade ettiğim değersizliğimle Sana yalvarıyorum, Sana sığınıyorum.

“Ey Merhametlilerin En Merhametlisi! Sen zulme uğramış bütün mazlumların Rabbisin, Sen benim de Rabbimsin. Beni kimlerin eline bırakıyorsun? Bana kaba ve sert davranan bir yabancıya mı, yoksa bana üstün kılacağın bir düşmana mı?

“Eğer Sen bana kızgın değilsen, başıma gelen eziyet ve işkencelere aldırmam. Ancak Senden gelecek bir himaye ve koruma benim için çok daha hoştur. Öfke ve gazabına uğramaktan; karanlıkları aydınlatan, dünya ve ahiret işlerini düzene koyan Zâtının nuruna sığınırım! Sadece Sana sığınır ve Senin rızanı dilerim. Seninkinden başka kuvvet ve kudret yoktur!”

...

Yaşadığı bütün sıkıntılara, çektiği acılara rağmen Allah Resulü’nün yüreği hâlâ sevgi ve merhamet doluydu.

Rabbine durumunu en samimi şekilde arz ettikten sonra Mekke’ye doğru yola çıktı. Giderken bir an gökyüzüne baktı. Bir bulutun içinde Cebrail’i gördü. Cebrail, Efendimize bir başka meleği, Dağlar Meleği’ni gösterdi. Dağlar Meleği, Efendimizin mübarek dilinden çıkacak bir söze bakıyordu.

Eğer isterse Ebû Kubeys ve Kuaykıan Dağları’nı harekete geçirir, zalimleri yok ederdi.

Ama âlemlere rahmet olarak gönderilen Sevgili Nebi, bunu istemedi ve şöyle buyurdu:

“Ben onların soylarından yalnız Allah’a ibadet edecek ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayacak imanlı bir neslin yetişeceğini ümit ediyorum.”

...

Allah Resulü gece vakti Mekke’ye yaklaştığında Nahle bölgesinde namaz kıldığı sırada Nusaybin cinleri oradan geçiyordu. Efendimizin okuduğu Kur’an’a kulak verdiler, ilk defa duydukları bu hakikatlerden etkilendiler, hayran oldular.

Âlemlere rahmet olan Yüce Nebi’ye iman ettiler ve sonra kavimlerine döndüler, diğer cinleri de İslâm’a davet ettiler.

Taifliler Peygamberimizin davetine kulaklarını tıkadılar, ama Rabbi onu cinlerle buluşturdu. Cin taifesinin imanla şereflenmesine vesile kıldı.

Demek ki, atılan hiçbir adım, edilen hiçbir dua boşa çıkmıyordu. Yüce Allah er veya geç her duayı kabul ediyor, açılan hiçbir eli boş çevirmiyordu.

Yeter ki, kul görevini bilsin, Allah’ın hikmetine itimat etsin, sonucu Allah’tan beklesin.

...

Allah’ın hikmetine bakın ki, on sene gibi kısa bir süre geçtikten sonra Mekke’nin fethinin ardından Taif de bir İslam beldesi oldu.

Efendimiz bir kul olarak Taif’teki duasında kendi acizliğini, kendi zayıflığını Allah’a arz etti, en içten duasını yaptı, neticeyi Allah’a bıraktı. Yüce Allah da kulunu mahcup etmedi, emeğini, hizmetini, davetini kabul etti, en güzel biçimde sonuçlandırdı.

Şunu anlıyoruz ki, Allah Azze ve Celle kulunun her duasına cevap veriyor, kabulünü de en mükemmel biçimde gerçekleştiriyordu. Bize düşen tek şey, ciddi ve önemli işleri aceleye getirmemektir. ❖

Arkadaşı Sayesinde Cehennemden Kurtulan Adam

SERHAT YILDIZ

"İki sevdiğin insanın arasında gelen bir insan da makbul olur." Bunu Rahmetli Mehmed Kırkıncı Hoca'dan duymuştum. Dualarımızın başında ve sonunda neden Peygamber Efendimize salavat okumamız gerektiğini izah ediyordu:

"Salavat makbul bir dua olduğu için, yapılan duanın başında ve sonunda okunan salavatlar, duaların kabul edilmesine sebeptir" diye eklemişti.

Atalarımız da **"Ağaç yaprağıyla, insan dostuyla güzeldir."** demişler.

Kur'an âyetlerinden anladığımıza göre iyi arkadaşın güzelliği sadece dünya hayatı için değildir.

...

Hasan Basri Hazretlerine sormuşlar: **"Artık ne şefaatçilerden bir şefaatçi var bize. Ne de bir can dostu..."** (Şuara Suresi, 100-101) âyeti hakkında ne diyorsunuz?"

O da şu açıklamayı yapmış:

Bu durum, kıyamet gününde olacaktır, Cennet ehli Cennete, Cehennem ehli de Cehenneme girdikleri zaman, Cennet ehlinden bir adam diyecek ki:

"Allah'ım! Nerede benim dostum olan filan kişi, Cennette onu aramızda göremiyorum?"

Ona denilecek ki: *"Arkadaşın ateşte..."*

Adam: *"Allah'ım, o arkadaşım Cennette benimle beraber oluncaya kadar benim mutluluğum tam olmayacak."*

Sonra Allah Teâlâ, o adamın dostunu Cehennemden çıkaracak ve Cennete sokacak.

Cehennem ehli diyecek ki:

"O buradan nasıl çıktı?"

"Kim şefaatçi oldu ona?"

"Onun bir salih ameli var mı?"

Onlara denilecek ki: *"Hayır."*

"Babası şehit mi? Kardeşi şehit mi?"

Yine *“Hayır”* denilecek.

“Peygamberler ona şefaatçi mi oldu?”

“Hayır, ona salih bir arkadaşı şefaatçi oldu” denilecek.

O zaman Cehennemdekiler diyecekler ki:

“Artık bizim için hiçbir yardımcı ve yakın bir dost yoktur. Ne olurdu bir kere daha dünyaya dönebilseydik de inananlardan olsaydık.” (Şuara, 100-102)

İşte o zaman kâfirler keşke dünyaya dönebilseydik, salih insanlardan dost edinseydik diyecekler fakat artık çok geç olacak.

Yine bir atasözümüzle bitirelim:

“Dağ dağa kavuşmaz, insan insana kavuşur.”

Elbette, sonsuz af ve merhamet sahibi, sınırsız cömert olan Allah’ın lütfuyla. ❖

Hayata Dair Notlar

MEHMET TÜZÜN
PSİKİYATRİST

Rüyalar insanın kişiliği hakkında ipuçları içerirler.
Rüyalarında sıkça kavga-dövüş görenlerden uzak durun bence,
hele rüyada döven-vuran kendisi ise.

*

Öfkeyi yutmak lazım, evet.
Ama yutulan şey eğer hazmedilmezse,
bir süre sonra mutlaka kusarak çıkarılır.
Bunu da unutmamak lazım.

*

“Ağaca dayanma kurur, insana dayanma ölür.” demişler.
Sizin mutluluğunuz bir başkasına bağlı ise,
bu kez de onu kaybetme korkusu ile acı çekersiniz.

*

Herkes karşısındaki kişide
kendi derdinin devasını arar,
onun gerçekte nasıl olduğunu değil.
Ancak kendi derdini çözmüş olan kişiler,
karşılarındakine berrak bir gözle bakabilirler.

*

Yolu olmayanın yoldaşı olmaz.
Önce kendi yolunuzu belirlemeli,
sonra o yola uygun yoldaş aramalısınız.

*

Aynada Güneş’i gören,
aynaya değil Güneş’e aşık olmalıdır. ❖

Sadece Yumurta Değil Mükemmel Bir Mühendislik Harikası

PROF. DR. SEFA SAYGILI

Yumurta; bir dişinin vücudunda oluşan, yumurtlama ve döllenmeden sonra aynı türden bir canlı yapmak için kullanılan hücredir. Dişi hayvanların ve özellikle kuşların, sürüngenlerin, balıkların embriyoyu korumak amacıyla yumurtladığı, yuvarlak ve oval şekilli cisimlere yumurta denmektedir.

Tüm hayvanlar tek bir mikroskobik 'yumurta hücresinden' şekillenir.

Yumurtlayan canlılarda Rabbimiz, bu çok değerli hücreyi, annesinin dışında korumak, büyütmek ve beslemek için özel bir yapıda yaratır. Bu tek yumurta hücresi, yumurtanın kabuğunun içinde embriyo adı verilen doğmamış yapıya dönüştürülür. Bu değerli hücreyi korumak için çevresi albümin denen jöle benzeri bir sıvıyla (yumurta akı) kaplanır. Onun dışını da yumurtayı dış etkenlerden korumak için bir kabuk sarmalar. Embriyonun gelişmek için kullanacağı besinler yumurtanın, yumurta sarısı olarak adlandırılan bölümünde toplanır.

Yumurtanın şekli ve boyutu, içinde gelişmekte olan canlının türüne ve ihtiyaçlarına bağlı olarak değişir. Bir embriyonun yumurta içinde geçirdiği zaman birkaç gün veya birkaç ay sürebilir ve farklı hayvanlar yumurtalarını farklı yöntemlerle korurlar.

...

Çoğu yumurta, özellikle kuş yumurtaları dişinin vücudundan dışarı çıktıktan sonra sıcak tutulmak zorundadır. Bunun için ebeveynlerden biri veya ikisi birden yuvada sırayla yumurtaların üzerine otururlar. Bu sürece kuluçkaya yatmak adı verilir. Bu noktada sormak gerek: Bu akılsız canlılar yumurtalarının soğumaması gerektiğini düşünebilirler mi? Buna aslında hiçbir şey anlatmayan 'içgüdü' demek bu konuyu anlamak mıdır? Burada bu akılsız canlıları açık bir sevketme görülüyorken 'sevk-i ilahi' dememek ve gerçekleri gizlemek, evreni anlamak mıdır?..

...

Yumurtanın kavisli yapısı da basıncın yüzeyine dağılmasını sağlar ve ebeveynler tüm ağırlığıyla yumurtanın üzerine otursa da yumurta kırılmaz. Çünkü yumurta yeryüzünde dayanıklılığı en yüksek nesnelerden biridir. Sözgelimi tavuk yumurtası incecik bir kabuğa sahiptir ancak sahip olduğu şekli dolayısıyla kabından beklenmeyecek muazzam bir sağ-

lamlıktadır. Bunun altında yatan sır, üç boyutlu kemerli şeklidir. Kemer biçimi basıncın tek bir noktada yoğunlaşmasını önleyerek tüm kabuğa yayılmasını sağlar. Bu şekli sebebiyle yumurta 5 kilo ağırlığın altında dahi kırılmaz.

Tüneller ve köprülerdeki kemerler de aynen bu prensiple çalışır. Ancak tek bir noktaya vurulan bir darbe (sözgelimi yumurtanın içinde olan ve çıkma vakti gelen civcivin gagasıyla yumurtayı kırması) kabuğun kolayca kırılmasını sağlar.

...

Yumurtanın şekli de araştırmacıları şaşkınlık verecek kadar harikadır. Çünkü bu şekil, bir embriyoyu kuluçkaya yatıracak kadar büyük, vücuttan kolayca çıkacak kadar da küçüktür. Bir kez oturtulduktan sonra yuvarlanmaz ve oldukça sağlamdır. İşte bu sebeplerle yumurtanın şekline uzmanlar 'mükemmel şekil' adı veriyorlar.

Yumurtanın asimetrik konik bir biçimde yaratılmış olmasının da pek çok avantajı vardır. Yumurta düz bir zeminde elle itildiğinde tekrar geri döner. Asimetrik konik şeklinden dolayı sivri ucu etrafında bir daire çizer ve sonunda sivri ucu yukarı bakacak şekilde hareketini sona erdirir. Yumurtanın şeklinden dolayı mobilitesinin (hareketinin) kısıtlanmış olması hayvan neslinin devamlılığı için hayatı önem taşır. Yuvalarını kayalıklarda yapan kuşların yumurtaları yuvalarını düz zeminde yapan kuşların yumurtalarına göre daha oval bir biçimde yaratılmıştır. Bu fark çok önemlidir. Çünkü bir yumurta ne kadar oval olursa, yumurtanın yuvadan kayıp düşme ihtimali o kadar düşük olur. Dik bir yamaçta yuva yapan kuşun yumurtası yerinden oynasa da, normal yumurtalara göre daha oval olduğu için çok dar bir daire çizecek ve yuvadan düşme ihtimali çok düşük olacaktır.

...

Yumurtanın şekli yamuk değil de eğer köşeli olsaydı kenarları dayanıklılık bakımından çok zayıf olurdu. En dayanıklı geometrik şekil küredir ama bu şekildeki yumurta yuvarlanacak olursa nerede duracağı belli olmaz.

Oysa yumurta bildiğimiz şekliyle yuvarlanınca düz gitmez. İnce tarafı üstünde dairesel bir yol çizer. Başladığı yere yakın bir noktada durur. Yani düz bir yerde kaybolması imkânsızdır. Anne canlı için bir rahmettir.

Yumurtayı inceleyen araştırmacılar, şeklinin evrensel bir matematik formüle uyduğunu tespit ettiler. Bu formül, dört parametreye dayanır: Yumurta uzunluğu, maksimum genişlik, dikey eksen kayması ve yumurta uzunluğunun dörtte birindeki çap.

Araştırmacılar, "Bu matematiksel denklem, matematik ve biyoloji arasındaki belirli bir felsefî uyumu anladığımızı ve takdir ettiğimizi gösteriyor ve bu, evrenimizin daha iyi anlaşılmasına doğru giden bir yoldur" diyorlar.

İşte yumurtanın matematik denklemi:

$$y = \pm \frac{B}{2} \sqrt{\frac{L^2 - 4x^2}{L^2 + 8wx + 4w^2}} \cdot p(x)$$

Yumurta çok lezzetli ve doyurucu bir yiyecektir elbette. İçerdiği besin öğeleri sayesinde uzun süre tok tutar. Ama yumurta sadece yumurta değil, aynı zamanda en büyük mühendislik ve tasarım harikalarından biridir... Her yumurta matematik formülüyle, belli ölçülerle ve özel olarak yaratılır. Allah her yarattığını ne güzel yaratıyor. ❖

Deyim Öyküsü

Leb Demeden Leblebiyi Anlamak

HAZIRLAYAN: AYŞE ZEHRA

Bir medresede, ukalâ ve kendini gösterme meraklısı bir öğrenci varmış.

Bu öğrenci bir gün Farsça'dan sözlü imtihana girmiş. Hocalarının önünde beklerken "Ne soracaklar acaba?" diye, hocalarının ağzına dikkatle bakıyormuş.

Derken hocalardan birisi sorusuna başlayıp "leb" der demez, öğrenci heyecanla atılıp, "Leblebi efendim, leblebi! Kelimenin birinci hecesidir.

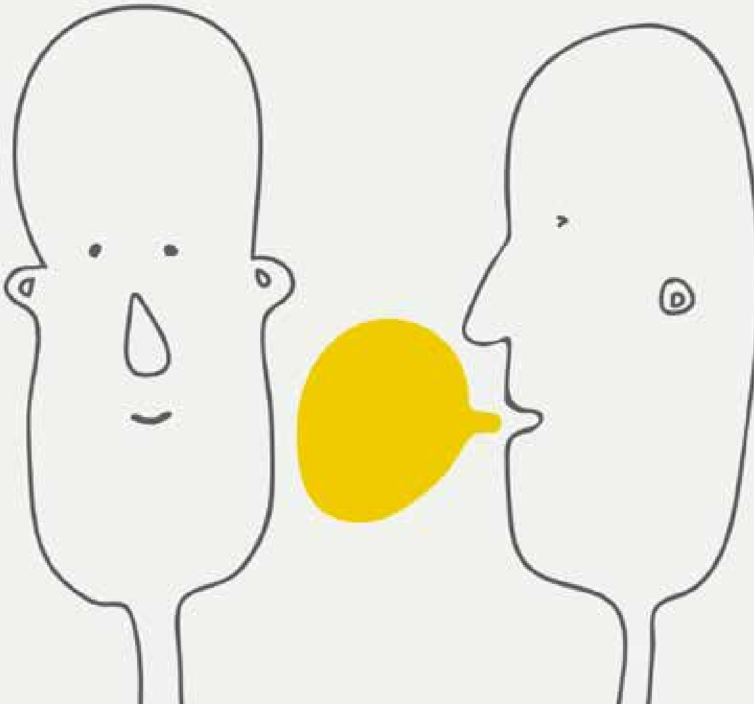
Fakat siz yorulmayasınız diye kelimenin tamamını söyletmedim," deyivermiş. İmtihan yapan hocalar da birbirine bakıp gülüşmüşler.

Sonuçta bu sözlü imtihan bitmiş ama bu kendini gösterme heveslisi öğrencinin leblebi hikâyesi unutulmamış.

Böylece, çok keskin zekâlı olup, daha sözün başında meseleyi anlayanlar için, "Leb demeden leblebiyi anlıyor" deyimi söylenir olmuş.

...

Bu deyim, "birisi daha söze başlarken, ne demek istediğini hemen anlamak" mânâsında kullanılır. ❖

Az mı, Çok mu?

HAZIRLAYAN: İBRAHİM YARDIM

İbn-i Amr bin el-As (ra) anlatıyor: Allah Resulü (asm) benim yaşadığım sürece bütün günleri oruçlu geçireceğimi bütün geceleri de namaz kılarak geçireceğimi duymuş olmalı ki bana şöyle dedi: "Bunları söyleyen sen misin?" Ben de: "Evet anam, babam ve tatlı canım sana feda olsun ey Allah'ın Resulü" diye cevap verdim.

Şöyle buyurdu: "Senin buna gücün yetmez. Bazen oruç tut, bazen tutma. Hem uyu hem de kalk namaz kıl."

Ben de dedim ki:

"Benim bundan fazlasına gücüm yeter."

"Öyleyse bir gün tut, iki gün tutma" diye buyurdu.

Daha sonra bana: "Duyduğuma göre her gece Kuran'ı okuyup hatim ediyorsun." dedi.

Ben de: "Evet" dedim.

Bunun üzerine, "Ayda bir hatim et" diye emrettiler.

Ben: "Bundan fazlasını yapabilirim" deyince, "Öyleyse haftada bir defa Kuran'ı hatim et" diye buyurdu ve "Bundan daha az bir müddet içinde hatim etmeye kalkışma" diyerek de beni uyardı.

Bu hususta daha iddialı konuşup ısrar ettim. O da (sav) ısrar etti ve nihayet şöyle buyurdu: "Ey İbn-i Amr! Kim bilir uzun bir ömrün olur da bu dediğini yapamazsın."

Hakikaten buyurduğu gibi başıma geldi. Yaşlanınca "Allah Resulünün (sav) ruhsatını keşke kabul etseydim" dedim.

...

Bu kıssadan anlaşıldığına göre ibadetlerde asıl olan sayıca çokluğu değil, devamlılığıdır. Evet, Hz. Peygamberimizin bu konudaki bir tavsiyesi de şöyledir: "İbadetlerin en faziletlisi az da olsa devamlı olanıdır."

"Taşı delen suyun sertliği değil; sürekliliğidir" atasözümüz de aynı konuya dikkatimizi çekmektedir. ❖

Kaynak: Muhammed bin Süleyman er-Rudanî, Cem'ul Fevaid, Cilt: I, Hadis no: 166, sy. 49, İz Yay., İstanbul.

ÇOCUKLAR

Büyür, Meraklar Küçülür

ÖZKAN ÖZE

İtiraf etmeliyim ki ben de, azıcık meşhur olmayı bir şekilde başarmış herkes gibi, arada bir Google'a adımı yazıp, ne var ne yok diye bakıyorum.

Geçenlerde hakkımda dönen küçük çaplı bir Facebook paylaşımına denk geldim. Konu, benim nispeten kısa süren "resmî eğitim öğretim" hayatım hakkındaydı. Fakat dikkat edin! "Resmî eğitim öğretim hayatım" diyorum. Eğitim öğretim hayatım demiyorum! Çünkü bu ikincisi hâlâ daha devam ediyor...

Kitaplarımda yer alan biyografimde de üstüne basa basa yer verdiğim gibi, resmî eğitim öğretim hayatım, gerçekten de liseye kadar sürdü ve özellikle sonlara doğru, her ânından nefret ettim. Yalnız bundan da hiçbir zaman bir marifetmiş gibi bahsetmedim. Fakat söz konusu paylaşımda, benim "lise mezunu" olduğum halde, bir yazar olmama vurgu yapılarak: "Özkan Öze lise mezunu, ama kaç tane profesörü cebinden çıkarır!" denmekteydi!

Cebimden profesör çıkarmak mı!?

Siz ciddi misiniz?

Tavşanların akademik kariyer yapma ihtimali olmadığı sürece, bunu müthiş göz bağcı David Copperfield bile yapamaz! Ayrıca ceplerimden profesör yerine, Brooklyn marka tarçınlı şerit sakız çıkarmayı tercih ederim.

Eğer tıp fakültesini bitirmeden beyin ameliyatı yapabiliyor olsaydım, resmî eğitimin her şey demek olmadığına dair verilebilecek harika bir örnek olabilirdim...

Ya da on dört yaşında resmî eğitimini sonlandırıp, Londra'da bir ciltçi dükkanında çırak olarak hayata atılan ve burada çalıştığı yedi yıl boyunca eline geçen bütün kitapları okuduğu için, muazzam bir bilgi birikimine sahip olan Michael Faraday gibi bir bilim adamı olsaydım, yine "okulsuz eğitime" ya da eğitimin sadece okul duvarları içinde olması gerekmediğine güzel bir örnek sayılabilirdim..

Ancak ben bir yazarım ve bunun için aslında liseyi bile bitirmem gerekmiyordu. Bütün resmî eğitim hayatım boyunca öğrendiğim en önemli şey, okumak ve yazmak oldu. Ve ben de okumaya ve yazmaya devam ettim.

İşte hepsi bu! Hiçbir zaman, "Bu işi en iyi ben yapıyorum!" demedim. Ama kendime her zaman şunu söyledim: "Oğlum bu senin yapabileceğin en iyi iş. Bari, onu elinden geldiği kadar iyi yapmaya gayret et!"

Liseye kadar okudum evet! Fakat bundan hiçbir zaman bir marifetmiş gibi de bahsetmedim. İki çocuğu da devlet okullarında okuyan bir baba ve bir çocuk kitapları yazarı olarak, asla "Verdim okula Mevlâm kayıra" rahatlığında olmadım belki ama hiçbir zaman

okulsuz bir eğitim anlayışından yana da olmadım.

Ha bu arada, Adapazarı'nda Oxford vardı da, biz mi gitmedik!

DERSİMİZ: CANLILARDA ÜREME

Birkaç sene evvel eğitim-öğretim sorunlarının masaya yatırılmaya çalışıldığı—o kadar büyük bir masa bulunamadığı için yatırılamadı—bir çalıştayda, katılımcılardan biri aynen şunları söylemişti:

"Okulda ergenlik çağındaki çocuklara 'canlılarda üreme' konusunu anlatıyoruz. Bir düşünün; o yaşlarda en çok ilgilerini çekecek konu budur değil mi? Fakat bir bakıyorsunuz, sınıfın yarısı uyuyor! Bütün bu çocuklarda bir hormon problemi olamayacağına göre, başka bir problem var demektir!"

Eğer çocukların bu konuda "kendi imkânları ile" ulaştıkları bilgi seviyesinin Toros Dağları'nı çoktan aşmış olmasını saymazsak, problem elbette başkaydı!

Hayatın en olağanüstü, en büyüleyici, en merak edilesi, en heyecan verici sırrını, TEOG'da çıkacak onlarca sorudan birinin cevabı olarak anlatırsanız, uyuyanlara hiç ilişmeyip, dersi dikkatle dinlemeye çalışanlara sormalısınız: "Sizin sorununuz ne?"

Bugün geriye dönüp baktığımda "resmî eğitim" ile aramdaki kan uyuşmazlığının en büyük sebeplerinden bir tanesini, bilgiyi büyük oranda sınavlarda çıkacak birkaç soruyu doğru cevaplandırmak için öğretmek ve öğrenmek üzerine kurulu bir sistem olması olarak görüyorum...

ÇOCUKLAR BÜYÜR, MERAKLAR KÜÇÜLÜR

Bilgiyi sadece sınavlarda sorulacak birkaç sorunun cevabını verebilmek için öğretmek ve öğrenmek üzere kurulu böyle bir sistem, yaratılıştan sahip olduğumuz saf ve katışıksız merakın üzerinden adeta bir silindir gibi geçer. Büyüdükçe meraklarımız küçülür ve "ilmin hocasının" sesini, artık eskisi gibi duyamaz hâle geliriz...

Meksika'nın zıplayan fasulyelerinden, yıldızları ipsiz ve direksiz, uzayın enginliğinde döndüre döndüre tutan Kayyum bir Yaratıcı'ya, Madagaskar'ın tıslayan hamam böceklerinden, mercan resiflerinde bul beni oynayan neşeli deniz canlılarının elbiselerinde, "bir nakışta bin nakşı nakşeden" Müzeyyin ve Musavvir bir Rabb'e kadar, her şeyi doymak bilmez bir iştahla merak eden çocuklar, sıra derslere geldiğinde bu süreyi geçiştirmeye çalışırlar.

Öğretmenlerini can kulağı ile dinleyenler ise, bunu yarın öbür gün girecekleri sınavdan güzel bir puan alıp, ailelerinin şerrinden kurtulmak ve nispeten iyi bir okula girmek için yaparlar. Yoksa bir yaprağın hücrelerinde tıkır tıkır işleyen o muhteşem fotosentez makinelerini ve o akıl almaz "Kaf-Nun fabrikalarını" kurup işleten Hakîm ve Alîm olan Zât'ın sanatını, küçüklüklerinde olduğu gibi hayretler içinde merak ettiklerinden değil...

Uzun bir süredir yeni bir bilgi, onlar için, sınavda karşılarına çıkacak daha da baş belası yeni bir soru demektir çünkü!

Ve bir minicik arıcığın, o çiçekten nektar, bu çiçekten polen toplayıp, evinin muhteşem ve kusursuz altıgen odacıklarını bal ile doldurması gibi, akıllarının ve kalplerinin köşe bucağını ilimle, hikmetle ve marifetle doldurmaya kâfi gelecek saf ve katışıksız merakları, "Acaba bu konu sınavda çıkar mı?" sorusunun peşinde koşmaktan perperişan olup, daha yolun başında yorulmuştur...

Biraz abarttığımı mı düşünüyorsunuz?

Belki ama herkesi ilgilendiren ama pek az kimsenin dile getirdiği, yahut hiç kimsenin farkına varmadığı bir şeyi söylediğinizi düşünüyorsanız, avazınız çıktığı kadar bağırmak zorundasınız! ❖

Yük

HÜSEYİN BURAK UÇAR

Şoförün arkasındaki koltukta oturuyordu. Gözleri, bu son model otobüsün yağmura göre hızını artıran sileceklerine takıldı bir süre. Böyle havalarda değil araba kullanmak yolcu olmak bile ürkütücü geliyordu ona. Sağanak yağmur az önce geçtikleri uzun tünelden sonra birden başlamıştı. Oysa yola çıkarken baktığı hava durumu raporlarına göre yağmur beklenmiyordu.

Genç adam banka müfettişi olduğu için bu uzun yolculuklara oldukça sık çıkıyordu. Ruhunu dinlendiren ya da ruhunu dinlediği bir yanı da vardı onun için. Çoğu zaman hayatın akışına kapılıp ikinci plana ittiği konuların muhasebesini yapma imkânı buluyordu. Evinden uzak bir şehirde iki hafta süren bir görevden dönüş yolculuğuydu bu.

Şoförün üzerindeki aynadan gördüğü kadarı ile otobüstekilerin çoğu uyuyordu. Bir ara o da karşı koyamadı gözlerine. Çok geçmeden büyük bir gürültüyle uyandı. Şoför olanca gücüyle kornaya basıyor, avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Yine bir hatalı sollama, yine bir kamyondu bunlara sebep.

...

Şoförün, yolcuların nefesini kesen manevrası, hem çarpışmayı, hem de uçuruma yuvarlanmalarını kıl payı önlemişti. Fakat öyle korkmuşlardı ki, felaketle sonuçlanması beklenecek bir kazadan bu kadar ucuz kurtulmanın sevincini dahi yaşayamamışlardı. Tehlike tamamen geçtiği halde bazı yolcuların kelime-i şehadetleri ve duaları devam ediyordu.

Aklına ölüm geldi. Az önce buradaydı diye düşündü, çok yakınlarından geçip gitmişti. Kalabilirdi ve bu kazayı atlatamayabilirlerdi. Gazetelerde ve televizyonlarda çok sık rastladığı bu tür bir kaza haberinde, yakınlarının bu kez kendisinin ölüm haberini okuyacağı düşüncesi tüylerini ürpertti. Ölümden sonrasını düşünmeden edemedi. İnançlı biriydi. Fakat uygulama aşamasında başarısız olduğunu düşündüğünden, kendisini hazırlıksız hissediyordu.

Hep yapmayı düşünüp yapamadıklarından oluşan uzun bir listesi vardı genç adamın.

İlk sırada, annesini iki küçük çocuğuyla bırakarak Almanya'ya giden ve bir daha dönmediği gibi orada bir Alman kadınla evlenip çoluk çocuğa karışan, birkaç yıl önce de akciğer kanserinden vefat edip vasiyeti üzere cenazesi buraya getirilen babasını affetmek vardı. Annesi bir umutla hep beklemiş, çocuklarına da hiç kötülememiş ve söz söyletmemişti. Babalarıydı onların ve saygıyı hak ediyordu. Böyle söylemişti hep. Fakat nefret etmelerini engelleyememişti. Dedelerine her ay düzenli bir şekilde para göndermiş, kimseye muhtaç olmadan yaşamalarını sağlamıştı.

Genç adam da bu sayede üniversiteyi çok rahat okumuş, bir bankada müfettiş olmuştu fakat bir türlü içinden söküp atamadığı nefreti cenazesine katılmasına engel olmuştu.

Müfettişlik sınavını kazandığı için sevinçten havalara uçtuğu o gün, tam içeri girecekken onun evde olduğunu ve kendisi ile konuşmak istediğini söylemişti annesi. “Hastalığı çok ilerlemiş, helallik almak istiyor” demişti. “Sakın saygısızlık etme” diye de eklemişti. Fakat o içeri girmemiş, hemen kaçmıştı oradan. Yüz yüze gelmek istememişti. Annesini ve kız kardeşini kandırabilirdi fakat kendisini kandırmasına hiçbir zaman izin vermeyecekti. Hakkını helal etmiyordu.

Oysa şimdi bu kazada ölseydim, her şeyi sıfırlayan ölüm, bu nefreti de anlamsız kılacaktı diye düşündü genç adam.

Üniversite son sınıfta iken vefat eden dedesi geldi aklına. Tanıdığı insanlar içinde inandığı gibi yaşayan nadir insanlardan biriydi. Ölüm şeklide ona çok yakışmıştı, namaz kılarken secde halinde vefat etmişti dedesi. “İnsan kendi ölürse bu ebedi kavuşmaktır, bir sevdiği ölürse bu geçici ayrılıktır” derdi. Uzun yıllar önce vermişti toprağa nenesini. “İnsanın bir yakını ölmeden, onu toprağa vermeden tam anlayamaz anlamını hayatın, çevresindeki her ölüm bunun içindir, o manayı bulsun, anlasın diyedir” derdi. Babası ile ilgili de onu hep uyarmıştı:

“Babana bende çok kızmıştım fakat senden helallik isteyene hakkını helal etmen gerek evladım. Yoksa sana ömrünce ağır bir yük olur. Sadece bu dünyada yük olsa iyi, ahirette de bırakmaz peşini.”

Güneş doğmaya başlarken bitti yolculukları. Bir taksiye atlayarak önce şehrin biraz dışındaki mezarlığa gidip babasının mezarını ziyaret etti. Annesi hep bahsederdi “Hemen girişte iki servi arasında” diye. Yeri çok güzel derdi, sanki ölene manzara gerekirmiş gibi. Aslında niyeti başkaydı. Ona direk söylemezdi fakat anlardı genç adam, babasını mezarında ziyaret etmesini, affetmesini, hakkını helal etmesini çok istiyordu annesi. Bu sabah dedesini de annesini de çok iyi anlamıştı. Mezarının başında şimdi o, babasından helallik istiyordu. Gerçekten de üzerinden büyük bir yük kalkmıştı. Babasını affetmek ve hakkını helal etmek onu çok rahatlatmıştı.

Eve geldiğinde daha erken olduğu için zile basmadan anahtarı ile açtı kapıyı. Eşi odalarında çocuklarla birlikte uyumuştu. Onlara uzun uzun baktı. Onun için çok değerliydiler. Üzerleri açılmıştı. Örttü. Kendisi de salondaki kanepeye uzandı.

Uyandığında mutfaktan çocukların sesleri geliyordu. Eşi kahvaltılarını hazırlıyordu. Mutfak salonla birdi. Onları görebiliyordu. Eşinin onu kaldırmamasına, ana sınıfına giden bu iki minik canavarın onu neden uyandırmadıklarına şaşırmıştı. Böyle bir durumda ikisinin de üzerine çullanmış olması gerekiyordu. Hep öyle yaparlardı.

Biri kapının zilini ısrarla çalmaya başladı. Yattığı yerden kalkmak istedi. Fakat nedenini anlayamadığı bir şekilde hiçbir yerini kımıldatamıyordu. Eşi ondan önce davranmıştı. Yanından geçtiği halde onu görmedi. Ona seslenmek istedi fakat dudaklarını bile oynatamıyordu.

Eşi kapıyı açtı. Gelen bir jandarmaydı. Aralarında bir duvar olduğu halde garip bir şekilde onları hem görebiliyor hem duyabiliyordu. Görevli, telefonla ulaşamadıkları için bizzat gelip haber vermek istediklerini özür dileyerek izah etti ve sonra genç adamla ilgili bazı bilgileri teyit ettikten sonra:

“Çok üzgünüm efendim” dedi.

“Bu sabaha karşı eşinizin de yolcuları arasında olduğu otobüs bir kaza geçirmiş. Hastaneye gelmeniz gerekiyor.” ❖

Bitkilerde Cinsiyet Var mıdır?

PROF. DR. FATİH SATIL

Biyoloji biliminin çok gelişmediği dönemlerde bitkilerde üreme ve cinsiyet hakkında pek bir şey bilinmiyordu. Biyoloji ve özellikle botanik ilminin gelişmesiyle çiçekli bitkilerde erkek ve dişi üreme hücrelerinin varlığı anlaşıldı. Babil devrinde (M.Ö. 1800'ler) hurma ağacının döllenmeyle çoğaldığının bilindiği tahmin edilmekteydi. En azından, hurma ağacının tek başına çoğalmadığı ve ürünün ortaya çıkması için biri verimli (meyveli) ve diğeri verimsiz iki cinsiyete ihtiyaç olduğu bilinmekteydi. İnsanlar bunu muhtemelen tecrübeyle öğrenmişlerdi. Bitkilerin cinsiyetlerinin olduğunun, daha sonra Asurlular tarafından selvi ağacında ve adamotunda da fark edildiği biliniyor.

Bitkilerin eşler halinde yaratılması Kur'an'da özellikle vurgulanmaktadır

"*Yeryüzünü sizin için bir döşek yapan, oradan sizin için yollar açan ve gökten bir su indiren O'dur.* **İşte biz o su ile türlü türlü bitkilerden çiftler çıkardık."** (Taha Suresi 53)

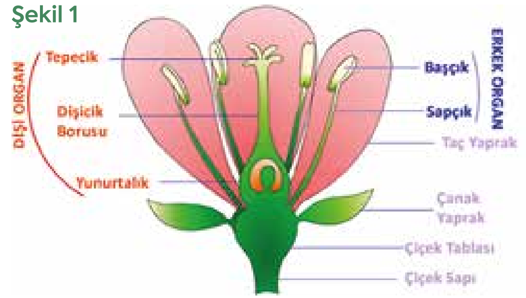
"Yeryüzünde meyvelerin hepsinden iki çift yapan O'dur." (Rad Suresi 3)

Bu iki ayet bitkilerde cinsiyetin varlığından haber vermektedir.

Bitkilerin üreme yapıları çiçeklerdir

Çiçekli bitkilerde erkek ve dişi üreme hücreleri, çiçeğin ortasında bulunan erkek organ ile dişi organlarda bulunur. (Şekil 1-2)

Şekil 1

Bazı çiçeklerde ise bu organlardan sadece biri olur. Buna göre böyle çiçeklere erkek ya da dişi çiçek denir. Dişi organın yumurtalık denen şişkince bölümünde küçük ve yuvarlak tohum taslakları, bunların içinde de dişi üreme hücreleri bulunur. (Şekil 3) Erkek üreme hücreleri ise erkek organın başçık bölümünün ürettiği çiçek tozlarının (polen) içinde

saklıdır. (Şekil 4-5)

Üremenin gerçekleşebilmesi için çiçek tozlarının çeşitli vasıtalarla dişi organlara taşınması gerekir. (Şekil 6)

Şekil 4

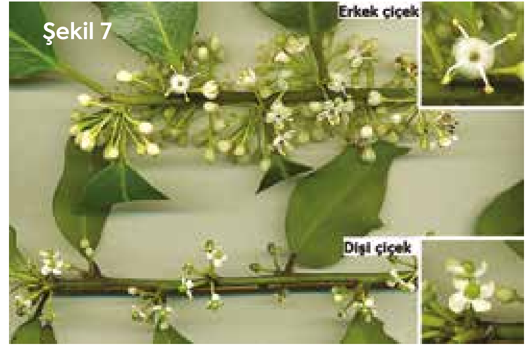

Şekil 5

Şekil 6

Bazı bitkilerde bir birey üzerinde hem erkek hem de dişi çiçek bulunabilir. Örneğin mısır bitkisinde hem erkek hem dişi çiçek aynı fert üzerindedir. Bazı bitkilerde de erkek ve dişi fertler ayrıdır. Yani erkek çiçekler başka bir bitki üzerinde, dişi çiçekler de başka bir bitki üzerinde bulunur. (Şekil 7) Örneğin incir ağacında olduğu gibi.

Erkek ve dişi bitkiler!

İşte bitkide dişi ya da erkek çiçeğin varlığına göre bitkinin dişi ya da erkek olduğundan

Şekil 7

söz edilir. Bu tür bitkilerde meyve sadece dişi bireylerde yaratılır, erkek ağaçlar ise sadece çiçek tozu üretmekle görevlidirler.

Bu ilmî gerçeği bilmeyen bazı insanlar diktikleri meyve ağaçlarından neden meyve alamadıklarını bir türlü çözemezler. Oysa bitkilerde üremenin olabilmesi için erkek üreme hücrelerinin yani çiçek tozlarının rüzgâr ya da böcek gibi çeşitli vasıtalarla dişi organa taşınması gerekir. Eğer tozlaşma gerçekleşmezse meyve olmaz ya da olan meyvenin içi boş olur.

Aynı şekilde, bahçelerine sadece erkek çiçeklere sahip olan erkek ağacı dikmişlerse elbette o ağaçtan meyve alamazlar.

Bununla birlikte doğada döllenme olmadan meyve veren muz ve çekirdeksiz üzüm gibi bitkiler de vardır ki, buna botanik biliminde "**partenokarpi**" adı verilir.

Nesillerinin devamı için güzel koku ve renklerle süslenmiş çiçeklerin içerisinde hassas ölçülerle yerleştirilmiş özel üreme mekanizmalarına bakıp ilahi hikmet ve sanata hayran kalmamak elde değildir.

O halde, böyle mükemmel bir üreme sistemini akılsız tesadüflerin, şuursuz ve başıboş sebeplerin bir araya gelerek evrim sonucu kendi kendilerine oluşturması asla mümkün değildir. ❖

Kaynaklar:

1. Ronan C.A. Bilim Tarihi, Tübitak Yayınları, Ocak 2003, s. 38. **2.** Yakar-Tan N. Bitki Morfolojisine Giriş. İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1973.

İsimler Tecelli İsterler

Allah Yarattıklarına Benzemez

PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR

"Eğer hikmet-i âlemin tılsımını ve hilkat-i insanın muammasını ve hakikat-i salâtın rumuzunu bir parça fehmetmek (anlamak) istersen, nefsimle beraber şu temsîlî hikâyeciğe bak:..." (Bediüzzaman, Sözler)

Konuya şöyle yaklaşmak gerekiyor:

"Allah vardı ve onunla beraber hiçbir şey yoktu." (Hadis-i Kutsî)

Her şey Cenab-ı Hakk'ın lütfuyla yokluktan kurtulup varlık sahasına çıkıyor. Eğer bu varlık, hayat sahibi ise O'nun yarattığı rızıklarla besleniyor, yine O'nun ihsanıyla bütün ihtiyaçlarını görüyor; O'nun güneşiyle aydınlanıyor, O'nun havasını teneffüs ediyor.

Hayatlarını devam ettirebilmek için, bütün bir varlık âlemine muhtaç olan bu canlılara Allah'ın hiçbir cihetle muhtaç olmayacağı açıktır.

Allah ne gözün görmesine, ne kulağın işitmesine, ne aklın anlamasına, ne vicdanın tasdikine, ne de kalbin inanmasına muhtaçtır.

...

Allah'ın varlığı vaciptir, insanınki ise mümkin. Bu iki varlık mertebesi arasındaki fark, insan ile yazdığı bir cümle arasındaki farktan çok daha ileridir. Yani, insan da bir varlıktır, yazdığı yazı da. Ama aralarındaki fark, rakamlara sığmayacak kadar büyüktür. Ve o insan, yazdığı yazının hiçbir kelimesine muhtaç olmaz. Yazılar, birbirleriyle benzerlik gösterebilirler; ama kâtip, o yazıların hiçbirine, hiçbir cihetle benzemez.

Nur Külliyatı'nda "kelimat-ı kudret, mektubat-ı Samedanî, mektub-u Rabbanî" gibi çok hikmetli tabirler geçer. İnsan da kudret kalemiyle yazılmış bir kelimedir. Allah'ın terbiye ettiği, bütün mahlukata muhtaç olarak yarattığı ve bütün ihtiyaçlarını gördüğü Samedanî ve Rabbanî bir mektup.

Ve bir kâtip, yazdığı yazının hiçbir kelimesine benzemediği gibi, Cenâb-ı Hak da bu varlıkların hiçbirine, hiçbir cihetle benzemez. Yani, O'nun varlığı başka varlıklara benzemediği gibi, görmesi onların görmelerine, işitmesi de işitmelerine benzemez. Aynı şekilde, O'nun kendi kemalini mahlûkatın aynalarında bizzat müşahede etmesi ve kudret kalemiyle yazdığı Rabbanî mektuplara "müştak seyircilerin nazarıyla bakması" da, insanların kendi eserlerini seyretmelerine ve onlara başkalarının nazarıyla bakmalarına benzemez.

Açıklamalarımızda bu çok önemli noktayı daima göz önünde bulundurmaya çalışacağız.

Allah'ın zatı, Kur'ân'ın ifadesiyle "Ğaniyyü'n-ani'l-âlemîn"dir; kendi yarattığı ve terbiye ettiği âlemlere muhtaç olmaktan

münezzehtir.

Bu konuda pek çok ayet-i kerime mevcuttur. Bunlardan sadece ikisini takdim ediyoruz:

"Kim cihat ederse, kendi nefsi için cihat etmiş olur. Çünkü Allah, âlemlerden müstağnidir." (Ankebut Sûresi, 6)

"Eğer inkâr ederseniz, şüphe yok ki, Allah'ın size ihtiyacı yoktur. Bununla beraber, kulların küfrüne razı olmaz." (Zümer Sûresi, 7)

...

Cenâb-ı Hak, zâtı itibariye hiçbir şeye muhtaç değildir. Ancak esmâ için durum biraz farklıdır. İsimler tecelli isterler. Şu var ki, tecelli istemek başka, buna muhtaç olmak daha başkadır. Bediüzzaman, "Rahîm ismi şefkat etmek ister, Rezzak ismi rızık vermek iktiza eder, Lâtif ismi lütfetmek istilzam eder." buyurur.

Bazı âlimler, "Rahmetim gazabımı geçti." hadîs-i kutsîsine şöyle bir mana da verirler:

"Allah'ın bütün isimleri tecelli isterler. Eğer tecelli etmeseler, bu isimler tecellisiz kalacaklar, bu ise onlarla sergilenecek rahmet eserlerinin yoklukta bırakılması demek olacaktır. Allah'ın rahmeti gazabını geçti de isimlerini tecellisiz bırakmadı ve mahlûkatı yarattı."

Bu manayı insanlık âleminde de bir derece seyredebiliriz:

Çok cömert bir insan düşününüz, ama kimseye hiçbir yardım yaptığı görülmemiş olsun. Yine, çok âlim bir kişi düşününüz; ama, bugüne dek ne bir söz söylemiş, ne de bir eser yazmış olsun.

Örnekler çoğaltılabilir.

Bu ve benzeri kemallerin mutlaka kendini göstermesi gerekir. Aksi halde bilinemezler ve onlardan istifade edilemez.

Bu küçük insan bile, kendinde bulunan bu üstünlüklerden başkalarını faydalandırma yoluna giderse, Rahmân ve Rahîm olan Allah, elbette esmâ ve sıfatlarını tecelli ettirecek ve o tecellilere muhtaç varlıkları da yaratıp onları tefekkürle ve şükürle kemale erdirecektir.

Bu konuya şu hadis-i kutsînin ışığında bakılabilir:

"Ben gizli bir hazine idim. Bilinmek istedim (bilinmeye muhabbet ettim) de mahlûkatı yarattım."

Bu mana, en ileri derecesiyle insanda kendini gösterir:

Allah, hayat vermekle bize, Hayy (hayat sahibi) ve Muhyi (hayat verici) olduğunu bildirmiş, biz de Allah'ı böylece tanıma imkânına kavuşmuşuz. Bize verdiği cüz'i kudretle O'nun sonsuz kudretini; cüz'i irademizle küllî iradesini bilir ve Rabbimizi bu sıfatlarıyla tanımış oluruz. ❖

SAYILI SÖZLER

İKİ

Mutlu olmanın iki yolu vardır:
Ya heveslerini azaltacaksın ya da heveslendiklerin için araçlarını çoğaltacaksın.
Sonuç her ikisinde de aynıdır.
Hangisinin daha mutluluk verici olduğuna karar vermek kişiye kalmıştır.
— Benjamin Franklin

Şu iki kişiye gıpta edilir:
• Allah'ın kendisine Kur'ân verdiği kişi, ki gece gündüz onunla amel eder.
• Allah'ın kendisine mal verdiği kişi, ki gece gündüz onu infak eder.
— Hadis-i Şerif

ÜÇ

Nefis üç köşeli dikendir; ne şekilde koyarsan koy, batar sana.
Onun yarasından nasıl kurtulabilirsin?
— M. Celâleddin Rumî (ks)

Cihatta ilk mağlup olduğunuz, ellerinizle cihattır.
İkinci mağlup olduğunuz, dillerinizle cihattır.
Üçüncü mağlup olduğunuz, kalplerinizle cihattır.
(Kalbiyle cihatta mağlup olan kimse, ilk ikisini baştan kaybeder.)
— İmam Ali [ra]

DÖRT

Dört şey asla geri gelmez:

-Söylenen söz

-Atılan ok

-Geçmiş Hayat

-Kaçırılmış fırsat

— Hz. Ömer radıyallahu anh

İnsanın 4 kişiliği vardır:

1. Tek başına olduğunda
2. Arkadaşlarıyla birlikte olduğunda
3. Ailesiyle birlikte olduğunda
4. Sevdiği kişiyle birlikte olduğunda

Manevi lezzeti üç şeyde arayın:

Namazda,

zikirde,

Kuran okumakta!

Bulursanız ne ala,

bulamazsanız kalbiniz hasta demektir.

— Hasan-ı Basrî Hz. (ra)

BEŞ

Âdem [as] beş şeyden dolayı kurtuldu:

• Günahını itiraf ettiğinden.

• Pişmanlık duyduğundan

• Nefsini kınadığından.

• Tövbe etmekte acele ettiğinden.

• Allah'ın rahmetinden ümit kesmediğinden.

— Muhammed Ebu Duriyy

Medeniyetimizin İktisadî Fatihleri

Ahiler

DR. OSMAN EMİNLER

Ahilik, 13. yüzyılda Anadolu'da teşekkül etmiş bir esnaf teşkilatıdır. Sözlük anlamı olarak "**eli açık, kardeş, yiğit, delikanlı**" gibi manalara gelen "ahi" kelimesi; aynı zamanda bugün, yüzlerce yıllık bir değerler sistemine karşılık gelmektedir.

Temelde Kur'an-ı Kerim'e ve Hz. Peygamber'in sünnetine dayanan prensipleriyle Ahilik, tasavvufta önemli bir yeri olan "Uhuvvet (Kardeşlik)" kavramını hatırlatmasından dolayı da hızlı yayılmış ve kalabalık kitleler tarafından benimsenmesi daha kolay olmuştur. *(Ziya Kazıcı, Ahilik, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ans. (DİA),* İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1988, c. I, s.540)

Türk kültürü ve İslâm dininin tüm pozitif değerlerini taşıyan bir sentez olarak ortaya çıkan Ahilik Teşkilatı, iş dünyasına belirli kaideler getirerek, insanların maddi ve manevi tüm ihtiyaçlarını gidermeyi, toplumsal düzeni sağlamayı kendine amaç edinmiş bir sistemdir. Ticaret hayatını koordine etmek üzere ortaya çıkan Ahilik; sosyal hayattaki, eğitim hayatındaki, askeri ve siyasi alandaki faaliyetleri ile günümüze kadar etkileri olan bir teşkilattır. Özellikle Osmanlının kuruluşu dönemindeki siyasi etkisi önemlidir. (http:/tesvak.com/ahilik-nedir/) Teşkilatın çok yönlü yapısı, bulunduğu coğrafyanın gelişimine pek çok açıdan katkı sağlamıştır.

...

Anadolu'da Ahiliğin kurucusu olarak bilinen ve İran'ın Hoy şehrinde doğan Şeyh Nasirüddin Mahmûd (ö. 1262), sonraları Ahî Evran ismiyle anılmıştır. Özellikle iş yerlerinde usta, kalfa ve çırak münasebetlerini ve buna bağlı olarak iktisadî hayatı düzenleyen Ahiliğin, Anadolu'da kurulup gelişmesinde Ahi Evran'ın büyük rolü olmuştur. (https:/islamansiklopedisi.org.tr/ahilik)

Ahi Evran, dericilik zanaatıyla meşguldü. Başta Kayseri olmak üzere Anadolu'daki diğer şehirlerde bu zanaatı geliştirdi ve bununla da kalmayıp teşkilatlandırdı. İşte "Ahi Teşkilatı" olarak bildiğimiz yapının başlangıcı da budur. Sadece dericileri değil, zamanla diğer esnaf gruplarını da içine alan sistem, vakit ilerledikçe sosyal bir güç haline geldi. Ahi Evran, Selçuklu döneminde 32 meslek grubunun başkanlığını yapmaktaydı. (http:/tesvak.com/ahilik-nedir/)

Bütün prensiplerini dinin asıl kaynağından alan Ahiliğin ilkeleri, "Fütüvvetnâme" adı verilen kitaplarda yer almıştır. İktisadî hayatın tüm yönleri ile doğru bir şekilde ilerlemesi konusunda kuralları olan teşkilata girecek kimse, önce Fütüvvetnâmelerde belirtilen dinî ve ahlakî emirlere uymak zorunda idi. Buna göre, teşkilât mensuplarında bulunması gereken vasıflar; vefa, doğruluk, güvenilirlik, cömertlik, tevazu, doğru yola sevk etme, affetme, tövbe şeklinde sıralanmıştır. Alkol, zina,

yalan, gıybet, hile gibi davranışlar ise meslekten atılmayı gerektiren sebepler arasında sayılmıştır. (Kızıler, 2015, 410) Bu vasıflar çerçevesinde hayatını sürdüren meslek erbabı, yaptığı ticaretin mana tarafını da hesaba katarak bir dünya görüşünü benimsemiş oluyor.

...

Ahiliğin temel hedefi hiçbir insanı aç ve açıkta bırakmamak ve onlara Allah'ın bir emaneti gözü ile bakarak zarar vermemektir. İnsan onurunu önceleyen, halka hizmeti Hakk'a hizmet olarak gören bu yapı, manevî, ahlakî ve sosyal hayatın bütünlüğünü insanlara telkin eder. Bu manada ahilik kurumunda bütüncül bir anlayış vardır.

Ahilik kurumu dinî, manevî, ahlâkî, insanî değerlerin yanında maddî, ekonomik ve ticarî süreçleri birbirinden ayırmadan ve aralarında çatışmalar, çelişmeler meydana getirtmeden hepsini aynı çatı altında değerlendirmektedir. (Bayraktar, 2005, s. 91-93) Multidisipliner yapısı itibari ile yaptıkları ticaretlerde de son derece muvaffak olan Ahilerin, günün şartlarına uygun şekilde işletmelerini donatma hususunda son derece ileri bir noktada kendini konumlandırmakta olduğunu görmekteyiz.

Bugüne ait kapitalist bakış açısı ile anlamakta zorluk yaşadığımız Ahilik Teşkilatı birçok meselenin toplumda gelişmesi adına sorumluluk almıştır.

Bu sorumluluklardan bazılarına baktığımızda ilk olarak kimseyi ayırt etmeden insana duyulan muhabbet kavramı gelmektedir. İnsana verilen değer Ahilerde Kuran ve Sünnet bütününde değerlendirilmiş ve uygulamada bu yönde davranışlar öncelenmiştir.

Gençliğe ait meselelere çözüm arama konusunda hedefleri olan Ahilik Teşkilatı, eğitimi ön planda tuttuğu gibi meslek edindirme ve ahlakî prensiplerin uygulanması konusunda da son derece etkili olmuştur.

Kurulan destek sandıkları ile işyeri açanlara destek ve afetlere maruz kalanların yanında olma gibi uygulamaları olan teşkilat, bu yönü ile de günümüzün önemli bir sıkıntısı olan faiz (riba) kavramının iş dünyasından uzak durmasına gayret etmiştir. Kooperatif ve çeşitli ortaklıklar vasıtası ile ihtiyaç duyulan materyallere ulaşım Ahilik Teşkilatı vasıtası ile kolaylaşmıştır.

Sermayenin finans gücü olarak kullanılmasını engelleyip, yapılan istihdam ve yatırımlar ile ekonomik hayatın sürekli canlı olmasını sağlayan Ahilik Teşkilatı bu yönü ile günümüzde dünya üzerinde yer alan "gelir dağılımı adaletsizliği" kavramına yüzyıllar öncesinden çözüm bulmuştur.

...

İktisadî anlamda güven ortamının kalktığı, gelir dağılımının ciddi bir şekilde ayrıştığı, işsizlik ve meslek edinme konusunda gençler tarafından istenilen gayretin gösterilmediği günümüz ortamında, "Ahilik" kavramının tüm yönleri ile incelenmesi gerekiyor.

Kapitalist düzenin ticaret hayatına yön verdiği bir atmosferde, ticaret erbabının gelecek amaçları ile Ahilerin amaçlarının birbirlerine yakınlaşması, toplumsal barış ve gelir dağılımına son derece önemli katkılar sağlayacaktır.

Pazarlama dünyasının ünlü isimlerinden Philip Kotler'in yazmış olduğu Pazarlama 3.0 adlı kitapta yer alan tavsiyelere baktığımızda iş dünyasının bundan sonra sosyal sorumluluklar çerçevesinde şekilleneceğini vurgulamaktadır. Yüzyıllar öncesinde medeniyetimizin bizlere miras bıraktığı vasıfların bugün Batı dünyası tarafından farkedilip toplumsal barışın çözümü olarak dünyaya sunulması, değerlerine yabancılaşan bizler açısından son derece üzücü ve neoklasik liberalizm açısından umut verici bir gelişmedir. ❖

Kaynakça: 1. Ziya Kazıcı, Ahilik, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA), (İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı, 1988), c.I, s.540. **2**. Kızıler, H. (2015). Osmanlı Toplumunun Sosyal Dinamiklerinden Ahilik Kurumu. Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches, 4(2) **3.** https:/islamansiklopedisi.org.tr/ahilik **4.** http:/tesvak.com/ahilik-nedir/ 5. Bayraktar, L. (2005). Ahilik ve Ahlâk. I. Ahi Evran-ı Veli ve Ahilik Araştırmaları Sempozyumu, Kırşehir: Gazi Üniv. Ahilik Kültürünü Araş.Mer.Yay.

İşler Bozulduğunda da

Bozulmayan İnsanlar

ABDÜLKADİR ŞEN

Bir görüşme için gittiğim iş adamının bürosunda otururken genç güvenlik görevlisiyle sohbete durduk.

Biraz havadan sudan, biraz işlerden hayattan konuştuk. Hoş sohbet bu genç arkadaşla on dakika kadar vakit geçirmiştik telefonu iç hattan arandı. Telefonu kapatan genç adam, "Kusura bakmayın beyefendinin görüşmesi biraz uzamış, sizden bir çay molası kadar daha beklemenizi rica ettiler" dedi.

Fakat bunu söylerken öyle mahcup bir hali vardı ki görmeliydiniz. "Vaktim var. Sıkıntı yok. Zaten senin sohbetinde o kısa zaman su gibi geçer" diyerek beklemeye devam ettim.

O bekleme esnasında genç adama daha önce çalıştığı işyerlerini sordum. O da bir otelde güvenlik olarak çalıştığını ancak otelin iflasının ardından işi bırakmak zorunda kaldığını söyledi. Ve oteldeki işinden ayrılış hikâyesini anlattı.

"Askerden geldiğimde iş bulmakta zorluk çekiyordum. Birçok yere müracaat etmiş ama hep olumsuz cevaplar almıştım. Nihayet o otelden olumlu dönüş yapıldı. İşe başladığımda otelin işleri oldukça iyiydi. Maaş olarak piyasadan biraz fazla maaşımız vardı. Yılda bir de bir maaş ikramiye vardı. Kısacası çalışanına değer veren bir patronumuz vardı. Orada çalıştığım 5 yıl içerisinde evlendim ve düzenli bir aile hayatım oldu. Ama zaman geçtikçe işler düşmeye ve sıkıntılı günler kendini göstermeye başlamıştı. Otel sahibi iyi niyetli yaşlıca bir adamdı. Güvenlikçi olduğumdan kendisiyle çok yakın çalışma ortamım oldu. Yaklaşık 80 çalışanı olan bu otel maaşları ödemekte zorlanmaya başladı. Maaşlarımızı birer ay geç alıyorduk. Otel sahibi bir toplantı ile tüm personeli topladı. Bizlere içine düştüğü ekonomik zorlukları sanki ortaklarıymışız gibi anlattı. Son olarak da işten ayrılmak isteyenlerin serbest olduğunu söyledi. Ayrılan her arkadaşa tazminatı için borç senedi düzenleyeceğini ve ödeyeceğini, fakat kendisini mahkemeye vermemelerini rica etti. Bunu söylerken çok samimi olduğu akan gözyaşlarından belliydi. O günden sonra mesai arkadaşlarım ve ben iş aramaya başladık. Arkadaşlarımızdan bazıları hemen işi bırakıp maaş alacakları ve tazminat için oteli mahkemeye verdiler. Ben kısa süre sonra bu işi buldum. Benim de maaş alacağım vardı ama ben

patronumun iyi niyetli bir insan olduğuna inandığım için onu mahkemeye vermedim.

İşi bırakmak için oteldeki yetkililere haber verip çıkışımı aldım. En son olarak da otel sahibini görmek için odasına çıktım. Odasına girdiğimde yorgun ve bitkin olmasına rağmen sürekli telefonla tur firmalarını arıyor bağlantılar yapmaya çalışıyordu. Adeta firmasını ayakta tutmak için var gücüyle savaşıyordu. Telefonu kapattı, eliyle masanın önündeki koltuğu işaret ederek oturmamı söyledi. Niçin orada olduğumu söyleyince manalı bir tebessümle, "Sen de mahkemeye verdin mi?" dedi. Ben ise "Hayır, ben sizden çok iyilik gördüm. İşsizken bana kapınızı açtınız. Ben burada çalışırken evlendim ve çocuğum oldu. Şimdi başka bir yerde iş buldum sizden helallik istemeye geldim" dedim. Sarılıp helalleştik ve ayrıldık. Hatta ben alacaklarım için senet dahi almadım. Aradan bir sene geçmişti. Bir sabah telefonuma gelen bir mesajla uyandım. Hesabıma ciddi miktarda bir para yatmıştı. Parayı yatıran hanesinde eski çalıştığım otelin muhasebecisinin adı yazılıydı. Hemen muhasebeciyi aradım durumu sordum.

Muhasebeci arkadaş bana "Otel satıldı. Patron, ilk önce o çocuğa borcumuzu ödeyelim. Çünkü o bizim sözümüze güvendi. O güveni boşa çıkartmayalım, dedi. O yüzden ilk ödeme olarak sana bu parayı gönderdik" dedi.

Dedim ya sözüne itimat edilen iyi bir insandı, ama iflas etmişti. Şimdi görüyorum ki, hem sözüne, hem borcuna sadık bir insanmış. Yaşananlar sonrası vefat ettiğini de duydum Allah rahmete eylesin."

Genç güvenlik görevlisinden dinlediğim bu hatıra ile şu dünyada güzel insanların olması bana mutluluk verdi.

Güzel şeyler dinlemeye daha çok ihtiyacımız var; işler düzgün giderken güzel olan, işler bozulduğunda bozulmayan insanların hatıralarını...❖

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR

SAĞLIĞI NE BOZAR?

Lokman Hekim'e sormuşlar:
"Hastamıza ne yedirelim?"
Lokman Hekim, kem sözlerin maddi-manevi tahribatına dikkat çekmek için ne cevap
vermiş?:
"Acı söz yedirmeyin de, ne yese olur!"

O EN YÜCE İNSAN (ASM)

Hz. Aişe'ye, Peygamber Efendimiz'in (asm) hallerinden en şaşırtıcı olanını sordular.
Ağlamaklı bir şekilde cevap verdi:
"Onun (asm) hangi hâli şaşırtıcı değildi ki?"

YASAK!..

Osman Yüksel Serdengeçti 1940'lı yıllarda TRT radyosunda konuşurken içinde "Allah" geçen bir cümle kurmuştu. Bunun için mahkemeye verildi. Duruşma sırasında hâkim Serdengeçti'nin savunmasını istedi:
"Efendim, halk arasında 'Allah selamet versin, Allah kurtarsın' gibi cümleler kurulur. Ben de olsa olsa böyle bir şey söylemişimdir."
Bu izahtan pek tatmin olmayan hâkim tekrar sordu: "Evladım sen bu ülkede Allah demenin yasak olduğunu bilmiyor musun?"
Serdengeçti'nin bu zorbalığa cevabı şu oldu: "Allah Allah..." ❖

Bedenimizin Şaşırtıcı Özellikleri?

ELİF E. BAYRAKTAR

Çocukluğunuzdan itibaren "benim vücudum" diyerek sahip çıktığınız bedeninizde, derinizin hemen altından başlayarak derinliklere kadar her noktada ne gibi mucizevi olaylar gerçekleştiğini biliyor musunuz?

Deriniz mesela: insan bedenini sarıp kuşatan bu mükemmel kılıfın her cm^2'sinde temasları algılamayı sağlayan ve bulundukları yere göre değişik görevler üstlenen duyu hücreleri bulunduğunu ve bu alıcıların 30.000 tanesinin sıcaklığı algılarken, 3.500.000 tanesinin de acıyı hissettiğini biliyor musunuz?

Ya da beyninizin içinde ortalama yüz milyar nöron (sinir hücresi) bulunduğunu ve bu nöronların sahip oldukları uzantılar uç uca eklenecek olursa, uzunluklarının birkaç yüz bin kilometreyi bulacağını?

Mesela kalbinizin içinde bir jeneratör olduğunu ve bu jeneratör devreden çıktığı anda bir yedeğinin devreye girdiğini?

Başınızdaki hormonal bir bezde üretilen hormon molekülünün, kendisinden çok uzakta bulunan organlarınıza ulaşarak buradaki hücrelere ne yapmaları gerektiğini emrettiğini?

Kendisi de et olan midenizin, etleri sindiren asitler salgılarken kendi kendisini sindirmemesi için özel bir sisteme sahip olduğunu?

İnce bağırsağınızdaki hücrelerin, önlerinden geçen yüzlerce farklı madde arasından demir atomunu tanıyabildiklerini ve yakaladıklarını?

Bir yeriniz kesildiğinde, kanın pıhtılaşması için en az yirmi enzimin çok özel bir plânlama içinde harekete geçtiğini?

Üreme ve kan hücreleriniz dışında bütün hücreleriniz, her saniye yaklaşık iki bin protein üretir. Bu her gün, her dakika, her saniye gerçekleşen bir işlemdir. Prof. Gerald L. Schroeder bu ortamı, *"Hücrelerimiz, hareketliliğin hiç azalmadığı birer şaheserdir. Yedi gün, yirmi dört saat, her saniye üretilen iki bin protein, ihtiyaç duyulan noktalara tam da gerektiği gibi dağılmaktadır. Burada gece uykusuna çekilmek diye bir şey yoktur."* ifadesiyle tarif eder.

...

Farkında bile olmadığımız, gözle göremediğimiz moleküller, bizi yaşatmak için hiç durmadan çalışırlar ve bunun için adeta programlanmışlardır. Çeşitli "kararlar alırlar", "iş bölümü yaparlar", "kontrollü hareket ederler", "tasarruflu davranırlar"; bilinçli davranışlar sergilerler.

Yalnızca tek bir organınızı hareket ettirmek için vücudunuzda birçok kompleks işlem gerçekleşir. Beyninizde emrin oluşması ile

başlayan reaksiyonların sayısı milyarları bulur. Sayısız enzimin görev aldığı sıradan bir hareket için bile, hücrelerde çok sayıda işlem birbiri ardınca sürer.

Sizin tek bir hareketiniz için bu işlemler gerçekleşirken, aynı anda beyniniz çalışır, kalbiniz kan pompalar, yediğiniz besinler sindirilir, hücreleriniz çoğalır, tüm organlarınız fonksiyonlarına devam eder. Dahası siz bunları ne fark eder ne de kontrol edersiniz.

Burada birkaçından söz ettiğim bu mucizeler yalnızca sizin bedeninizde de değildir. Etrafınızdaki insanlar, anneniz babanız, kardeşleriniz, dostlarınız, iş arkadaşlarınız, televizyon ve gazetelerde gördüğünüz kişiler, şu an yaşayan milyarlarca insan ve geçmişte yaşamış tüm insanlar da böyle mucizevî bedene sahiplerdi.

...

Gerçekte bedeninizdeki enzimler, diğer proteinler ve onları denetleyen büyük moleküller de bir şey yapmaya güç yetiremezler.

Cansız moleküllere bu bilinçli davranışları yaptıran hiç kuşkusuz Allah'tır. Gerçekleşen tüm bu işlemler Allah'ın kontrolündedir ve siz de bu muhteşem sisteme güvenerek aslında sonsuz güç sahibi Allah'a teslim olursunuz. Bu sistemde bir aksamanın ancak hastalık durumunda olacağını bilirsiniz.

Ancak kimi insanlar zulüm ve büyüklenmeden dolayı kabul etmiyor ve bu tüm bu sistemlerin tesadüfen oluştuğu düşüncesini adeta vicdanıyla boğuşarak elde ediyor. Kendisini tesadüfen oluşmuş, canlı bir organizma, bir protein yığını, ilkel bir canlı olarak görüyor, kendisini aşağılıyor, horluyor.

Şimdi bu kişinin, tesadüfen çalışan beynine, tesadüfen atan kalbine ve tesadüfen çalışan beynine ve tüm diğer organlarına güvenerek rahatça yaşam sürmesi mümkün müdür? Elbette hayır!..

İnsanın bu konuda huzurlu yaşayabilme nedeni, kendisine can veren Yaratıcının, bedenindeki tüm sistemleri kontrolü altında tutuyor olmasıdır.

Kainattaki her bir molekül sonsuz ilmin tecellisidir, Allah'ın sevk etmesi ile hareket eder. Bu gerçeği kavradığında insan, tüm hayatı süresince Rabbine dayanıp güvenir. Kendisini bir kader dahilinde yaşatan, sayısız nimet veren Allah'a yönelir ve gerçek huzuru yaşar.

Bu, Yüce Allah'ın, sanatının kusursuz örneklerini yaratma nedenlerinden biridir. Allah, benzersiz yaratmasını böyle cömertçe sergiler ki insanlar Yaratıcıyı sonsuz ilmi ve kudretiyle tanıyıp, Onun büyüklüğünü gereği gibi takdir edebilsinler.

Bedeninizdeki yaklaşık yüz trilyon hücrenin sahibi ve Yaratıcısı, üstün güç sahibi olan Allah'tır. O, insanı sahip olduğu tüm organlarıyla birlikte **"en güzel surette"** yaratmış, kendisini tanıyıp bilmesi için de delillerini sergilemiştir.

O halde insan, üzerindeki nimetlerin farkına varmalı, hayatını Allah'ın razı olacağı şekilde düzenlemeli, sahip olduğu mucizevî bedenin Allah'ın bir lütfu olduğunun bilinciyle Ona hamd ve şükür içinde olmalı.

"Bana ne oluyor ki beni Yaratan'a kulluk etmeyecekmişim? Siz Ona döndürüleceksiniz. Ben Ondan başka ilahlar edinir miyim ki Rahman (olan) bana bir zarar dileyecek olsa ne onların şefaati bana bir şeyle yarar sağlar ne de onlar beni kurtarabilirler." (Yasin Suresi 22-23) ❖

HAZIRLAYAN: DOÇ. DR. ERHAN PİŞKİN

Soru 1:

“Boy sırası”

Aşağıdaki bilgilere göre, öğrencilerini kısa boyludan uzun boyluya doğru sıralayabilir misin?

- Mustafa, Ahmet’ten uzundur,
- Cahit, Said’den kısadır,
- Enes, Cahit’ten kısa, Mustafa’dan uzundur.

Soru 2:

“Olasılık”

4 sarı ve 4 kırmızı bilyeyi iki farklı kutuya koyacağız. Rastgele bir kutudan aldığımız bir bilyenin sarı olma olasılığını artırmak için bilyeleri kutulara nasıl dağıtmalıyız?

Soru 3:

“Yarışma”

Bir yarışma esnasında üçüncüyü geçen kaçıncıdır?

Soru 4:

“Kaybolan eşyalar”

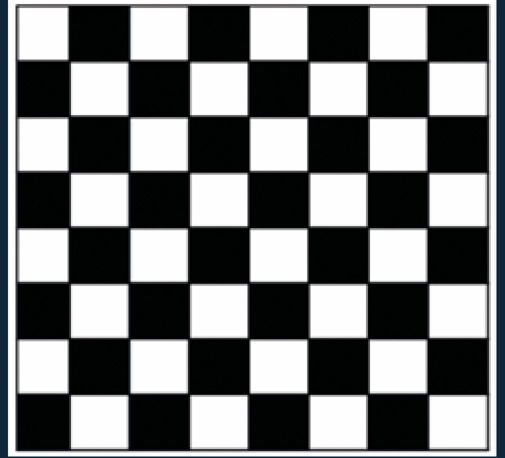
Aşağıdaki bilgilere göre, Erva, Eymen ve Ahmet’in hangi eşyasını nerede kaybettiğini bulunuz:

- Ahmet, eşyasını evde kaybetti.
- Eymen’nin kaybolan silgisi yok.
- Parkta kaybolan eşya Erva’nındır.
- Kalem, okulda veya evde kaybolmadı.
- Silgi ve kalemtıraş kaybolan diğer iki eşyadır.

Soru 5:

“Satranç tahtası”

Bir satranç tahtasında kaç tane kare vardır?

Not: Çözümlerinizi, **isim**, **adres** ve **telefon numaranızı** ekleyerek, “**zekasorulari@zaferdergisi.com**” adresine bekliyoruz.

Her ay soruları doğru cevaplayanlar arasında yapılacak çekilişle, bir kişiye kitap hediye edeceğiz.

Kitap kazanan okuyucularımız ay sonunda web sitemizde ilan edilecek.
www.zaferdergisi.com

Geçen Sayının Çözümleri (Ekim 2021)

Çözüm 1:
(Cevap: B)
Cümlelerin hepsi yanlış ise
- A: Oyuncak A da değil (-)
- B: Oyuncak B de (-)
- C: Oyuncak A da (-), anlamları çıkar bu çelişkidir.

Cümlelerden sadece biri doğru ise
- A: Oyuncak A da değil (-)
- B: Oyuncak B de (-)
- C: Oyuncak A da değil (+) olur. Dolayısıyla oyuncak B kutusundadır.

Çözüm 2:
Ekmekler eşit paylaşıldığı için her biri 8/3 parça ekmek yemiş olur. Dolayısıyla her altın da 1/3 parça ekmeğe denk gelir. Dolayısıyla 3 ekmeği olan çoban 1/3 parça ekmek verdiğinden 1 altın, diğer çoban ise 7 altın alır.

Çözüm 3:
M.Ö. 300 yılı yazması imkânsız, çünkü o zaman için milattan önce veya sonra diye bir şey söylenemez.

Çözüm 4:
x/3 = x-2 den x=3 bulunur.

Çözüm 5:
İsminiz.

Karikatür Okumaları

Nefis
OSMAN SUROĞLU

Bazen insan olmayacak zanlara kapılır.

Dünyada ebedî kalacağını sanması gibi...

Bu hatalı düşüncesi sebebiyle dünyaya olduğundan fazla bir değer ve anlam yükler, beklenti içine girer.

Böyle olunca umduğunun karşılığını bulamadığı gibi, daha büyük bir problemle karşılaşır: ebedî hayatı için basamak olacak dünya, insanın yolunu kapatan bir hal alır. ❖

düşünceler

HAZIRLAYAN: **ASLINUR BAHAR**

Sabır oturmak ve beklemek değil,
öngörmektir.
Dikene bakmak ve gülü görmek,
geceye bakmak ve günü görmektir.
AZİZ SANCAR

Kişiye hatası söylenmez ise
kabahatini hüner zanneder.
SADİ ŞİRAZİ

Yüksekliği istedim,
onu alçakgönüllülükte buldum.
HZ. ALİ (KS)

Nakıştan nakkaşı görmeyen göz,
gören göz değildir..
RASİM MUTLU

Aka aka bulur sular deresin,
Kara gün kalmaz, sen bunu bilesin...
MENGÛŞÎ

Adalet cesaret ister.
Kendi çıkarlarına rağmen âdil
olabilmeyi başarırsan
üstün insan olursun.
NEVZAT TARHAN

Kalp ne ile doluysa dudaklardan o dökülür.
HZ. AİŞE (R.ANH)

Kitabın görüntüsü bile
yürekten üzüntüyü kovar.
FAS ATASÖZÜ

Allah'a sığınmaktan daha iyi bir kale yoktur.
O kaleyi kendine yurt edin.
HZ. MEVLANA (KS)

Şükür, sadece nimeti değil,
nimeti vereni görmektir.
İMAM ŞİBLİ

OSMAN SUROĞLU

NEFİS

Asıl alkışlanması gerekenler, bir yerden bir yere değil; yanlışlardan doğrulara, hatalardan fazilete sıçrayabilenlerdir...

Yoksa diğerinde çekirgelerle pireler bile, insandan daha üstün!..

M. Selahaddin Şimşek

ISSN 2618-6047
00539
9 772618 604758

www.zaferdergisi.com

www.zaferdergisi.com